Lovbud og Lovbrud.

Lystspil i 4 Acter.

En Bearbeidelse af Shakspeares
„love's lobour's lost"

af

S. Beyer.

Kiøbenhavn.
J. H. Schubothes Boghandling
Græbes Bogtrykkeri.

Lovbud og Lovbrud.

Lystspil i 4 Acter.

En Bearbeidelse af Shakspeares
"love's labour's lost"

af

S. Beyer.

Kiøbenhavn.
J. H. Schubothes Boghandling.
Græbes Bogtrykkeri.
1853.

Lovbud og Lovbrud.

Personerne.

Kongen af Navarra.

Biron, Longaville, Dumain — hans Hofmænd.

Don Armado, en spansk Adelmand.

Prindsessen af Frankrige.

Rosaline, Maria, Catharina — hendes Hofdamer.

Boyet, hendes Kammerherre.

Mercade, Skovfoged.

Jaquenette, hans Datter.

Costard, en Havekarl.

Kongens og Prindsessens Følge af Pager og Bevæbnede. Musikanter, Bønderfolk og Tienere.

Handlingen foregaaer i Haven og i Skoven, nærved Kongen af Navarras Jagtslot.

Første Act.

En Have ved Kongens Jagtslot.

Første Scene.

Kongen staaer midt paa Skuepladsen, talende med Biron, Longaville og Dumain; hver af dem holder en Rulle Papir i Haanden, som de af og til oprulle og læse i.

Kongen.

Lad Jagen efter Roes og Verdens Priis
Ei være Maalet for vor Id, vor Stræben —
Paa Gravens Mindesteen at nævnes „Viis"
Er mere værd end Smigerord af Læben!
Ja, lad os Hæder søge ved en Kamp
Med vore Lidenskaber! ... Lad os stride
Mod Verdens Tant og tomme Glæders Damp!
I stille Granskem her vort Liv skal glide;
Og Lærdoms Maal og dyb Philosophie
For jordisk Daarskab her os giore fri ...
Til Viisdoms Alter kun vi Offer bære!
Navarras Hof et Underværk skal være —
Et lille mageløst Academie!
I dierve Aandens Kæmper, mine Venner!
I Tre, der svor at granske med mig her,
Vort Samfunds Maal I nu tilfulde kiender —

En Afskrift givet er til Hver især,
Af de Statuter og de Lovens Bud,
Som her i trende Aar skal holdes ud —
I Tro til Villiens Kraft I har jer vovet
Til denne Pagt ... I vil med freidig Aand
Og modent Overlæg, med Segl og Haand
Og Underskrift bekræfte hvad I loved!

Longaville.

Jeg har besluttet det. En Fastetid
Af trende Aar kan bæres. Denne Strid
Og Spægen af vort Legem bør vel glemmes,
Naar i Philosophie saa hoiligt man forfremmes.
Gior fyldte Maver vore Hov'der tomme,
Jeg holder ud til Tiden den er omme.

Dumain.

Min høie Konge, som Edictet byder,
Herefter Aandens Vellyst kun mig fryder.
Hvert jordisk Ønske kiekt jeg driver ud,
Og finder Trøst ved Lærdoms Giestebud.

Biron.

Min dyrebare Konge ... ja, jeg svor
Tre Aar paa dette Jagtslot at studere
Med jer i Stilhed — og jeg holder Ord!
Men heri —

(han viser Papiret)

her forlanges meget Mere:
Ei nogen Qvinde see tre hele Aar!
Een Dag om Ugen ikke smage Føde!
Hver Dag man ellers kun eet Maaltid faaer —
Og trende Timer kun paa Søvnen øde
I Nattens Tid — og dog om Dagen ikke
At blunde — ja, man ei engang maa nikke!
Jeg, som var vant at gjøre Nat til Dag,
Og Dag til Nat i deilig Morgenslummer!

Nei, I gaaer altfor vidt i denne Sag —
Saamegen Viisdom ingen Hierne rummer.
Studere, faste, og saa lidt at sove —
Og ingen Qvinder see? ... Det kan jeg ikke love!

Kongen.

Du gav dit Ord, Biron, i alle Maader
At leve som jeg leved.

Biron.

I en Skiemt
Jeg loved det ... dog, siig mig, hvortil baader
Al den Studeren?

Kongen.

Hvad i Mulm er giemt,
Selv det Forbudne og til Skiul bestemt,
Ved stadig Gransken men for Lyset drager.

Biron.

Men til hvad Gavn?

Kongen.

Jo mere man tiltager
I Kundskab, Guders Fryd man deri smager.

Biron.

Den Kundskab, som min Hu vil stunde til, —
Da bliver efter den forbudne Viden:
Hvorlunde Middagsmaden smage vil,
Og hvor den lønligt faaes i Fastetiden ...
Og hvor i Skov og Mark man heldigst gaaer,
Naar man vil møde der en lille Pige —
Tilfældig — ved et Træf — ja, det forstaaer
Sig af sig selv — det bør man kunne sige ...
Og kan man kalde Dette: at studere —
Fem Eder giør jeg flux — ja, mange flere!

Kongen.

Al slig forfængelig, letsindig Id
Er Dæmning kun for Kundskabs Væld, og Flid.

Biron.

Er alle Nydelser letsindig Færd?
Og har den Viisdom, der, ved Plager vundet,
Kun skienker Plager, naar man har den fundet,
Har den vel fremfor skyldfrie Glæder Værd?
At sidde taus og stirre i en Bog,
Og lede efter Sandhed, til man stirrer
Sit Øie blindt, og Aandens Syn forvirrer —
Derved man bliver mere dum end klog.
Nei, seer mit Blik ind i et andet Øie...
En yndig Qvindes, for Exempel — der
Jeg kan studere — snart det Rene, Høie,
Snart Sandheds Dyb i Blikkets milde Skiær.
Hvad gavner det mig, om jeg veed de fierne
Planeters Gang i Nord og Vest og Øst?
Nei, om jeg veed ei Navn paa hver en Stierne —
Veed jeg kun to paa Jord, der see med Lyst
Ind i mit glade Blik, da har jeg Trøst!
Og, i det Hele: Den, der veed og kiender
For meget — har han deraf andet Gavn,
End at hver Sladdersøster veed hans Navn,
Og at hver Rygtesmed med Løgne render
Om Alt hvad han har sagt, og spiist og drømt?
Tilsidst hans hele Viisdom dermed ender:
At selv han veed kun det: at han er vidt berømt.

Kongen.

Hvor Du studeret har, hvorfor man ei
Studere bør, men spærre Kundskabs Vei!

Longaville.

Sin Ager luger han... det gaaer som saa:
Han rykker Hveden op — Ukrudtet la'er han staae.

Biron.

Nu faae vi Sommer — det kan mærkes ved:
De grønne Gæslinger vil ogsaa snakke med.

Kongen.
Har du betænkt dig, saa lev vel! Gaa hiem!

Biron.
Jeg gav mit Ord, min Konge, og jeg bliver!
Dog maatte først min Mening sættes frem;
Og hvad de Andre her saa dristigt vove —
Det kan vel, uden Frygt jeg ogsaa love.
Skiøndt jeg har talt i Barbarismens Sag,
Jeg Lærdoms Scepter dog mig undergiver...
Tre hele Aar jeg holder Nat og Dag
Hvert Lovbud her ... jeg Alting underskriver!

Kongen.
Derved din Ære flux du opreist har.

Biron (læser.)
„Item: at ingen Qvinde paa en Fierdingvei skal komme nær mit Hof". Min høie Konge,
Er dette nu bekiendtgiort vidt og bredt
I Egnen her?

Longaville.
For fire Dage siden.

Biron (læser.)
„Og under Straf af, at hun miste skal —
Sin Tunge!" ... Hvem har udtænkt Dette?

Longaville.
Jeg,
Min Tro!

Biron.
Og paa hvad Grund, min snilde Herre?

Longaville.
Derved jeg vilde skræmme dem herfra.

Biron.
Det er en egen Sag, at give Love,

Som Alle forud veed, man ingentid
Vil opretholde ... Og hvad følger nu?
„Item, hvis nogen Mand sees at tale med en Qvinde, inden tre Aars Forløb, skal han undergaae en saa haard Straf, som de øvrige Herrer ved Hoffet vil udtænke."
Men taales da slet ingen Tidsfordriv?

Kongen.

Jo, ganske vist; en gammel Spanier nylig
Har meldt sig ved mit Hof ... han er bereist,
Har meget seet og hørt og kan fortælle —
Og lyve, hvor det skorter ham paa Kundskab.
Han er høitidelig, har store Ord
Og latterligt høibaarne Talemaader ...
Han kaldes Don Armado ... Han skal være
Ceremonibestyrer ved mit Hof,
Samt yde Stof og Paafund til vor Morskab.

Biron.

Armado? Den veltalende Patron?
Ja, han er vidt bekiendt ... og vidt berygtet.
Men — hvad er Dette her?

Longaville og Dumain.

Hvordan? En Qvinde!

Anden Scene.

De Forrige. Armado. Skovfogeden Mercade med Jaquenette. Costard, ført ind af to bevæbnede Svende.

Armado
(bukker dybt for Kongen.)

Enehersker af Navarra! Min Siæls jordiske Gud!
Mit aandelige Væsens Opfostrer!

Kongen.

Til Sagen! Denne Qvinde i vor Nærhed?

Armado.

Ja, Sagen angaaer Qvinden, dette svagere Kar, hvori Siælen ....

Kongen.

Nok derom; videre!

Armado.

Tillad mig at begynde Sagen ved sit første Udspring: Beleiret af en ravnsort Melancholie overantvordede jeg det nedtyngede Sind til det meest anbefalede Lægemiddel, den frie, forfriskende Luftstrøm, hvori jeg vankede ud med et passende afmaalt Fodskifte ... Tiden? ... den siette Time efter Middag ... den Tid, da Qvæget græsser bedst, Fuglene flyve paa Qviste, og Menneskene sætte sig ned til den Føde, der kaldes Qvældsnadver eller Aftensmad .... Nu kommer Stedet — det Sted, mener jeg, hvor jeg blev Øievidne til den overraskende og uanstændige Begivenhed, der bringer Skamfuldhedens Rødme paa mine Kinder, idet jeg omtaler den. Stedet var det nord-nordvestlige Hiørne af Kiøkkenhaven, hvor jeg traf denne underordnede, bondefødte Yngling ....

Costard.

Er det mig?

Armado.

Denne udyrkede, lidet vidende Siæl ...

Costard.

Er det ogsaa mig?

Armado.

Denne tomme Skal ... denne Gienstand for eders medynksomme Smilen ...

Costard.

Er det altsammen mig?

Armado.

Som det er mig sagt lyder Navnet Costard.

Costard.

Jo, det er mig!

Armado.

Ham seer jeg der... staaende... og med sin ene Arm... omslyngende...

Dumain.

Tal!... Hvem?

Armado.

En Qvindesperson!.. Et Fruentimmer!.. Et Barn af vor Bedstemoder Eva!.. Endvidere... jeg seer ham, med disse mine Öine, at nærme sine Taleredskaber... jeg mener Læberne — til hendes!

(Han vender sig forlegen.)

Longaville.

Det har I seet?

Armado.

Jeg tog dem paa fersk Gierning, og i Pligtfølelsens brændende Hede anholdt jeg dem, og sondersknusende dem med mit lynende Öie, uanfægtet af alle Indvendinger, Bønner, Suk, Protestationer, Demonstrationer, Udflugter og Udraab, fremfører og fremstiller jeg dem her for din Retfærdigheds tordenbuldrende Dom og Explosion.

Kongen.

Men denne Pige... har hun ikke hørt
Vort strenge Forbud?

Mercade

(nærmer sig underdanig.)

Naadigste Herre Konge! den lærde Herre der

har læst Noget op, som han kaldte en Proclamation, og saavidt jeg kan huske, lød det saadan: „Fra Dags Dato og Time maa der ikke blive andet Femininum paa Slottet, end det, som er Slottets Inventarium" — og saa tænkte jeg: eftersom min Datter al sin Tid har hørt til Slottets Inventarium, saa skal hun herefter ikke understaae sig, eller faae Lov til at gaae bort herfra.

Armado.

Misforstaaelse... lutter Udflugter, min kiære Skovfoged. Intet Individ af Qvindekiønnet maa forblive paa Slottet... og eftersom denne Qvindesperson...

Jaquenette (grædende.)

Jeg er slet ingen Qvindesperson...

Armado.

Nu, dette Individ...

Costard.

Nei, hun er slet ikke noget Individ! Hun er en ærbar og dydig Jomfru.

Armado.

Nu — eftersom denne Jomfru...

Mercade.

Aa, hun er ingen Jomfru... hun er slet og ret et skikkeligt og anstændigt Pigebarn.

Armado (utaalmodig.)

Altsaa — dette Pigebarn... hun maa endnu i denne Stund og Time forføie sig ud af Slottet og udenfor den benævnte Grændselinie...

Mercade.

Skal Pigebarnet herfra? Vil I da selv være Gartnerpige og Opvaskerpige og Malkepige? Tænker I, at Verden kan bestaae uden Fruentimmer? Og

desforuden, saadan en Pige, som Jaquenette, hvad skulde der vel være i Veien? Hun har alle mulige Temperamenter, og saa er hun ret af den gammeldags Malning.

Kongen.

Hvad vil I sige dermed?

Mercade.

Hun er ligesaa grøn af bare Uskyldighed, som det Løv, der springer ud i April; og hun er ligesaa rød af pure Ærbarhed, som et Rødløg — den Mand skal nok være nødt til at tage Øinene til sig, der vil gloe paa hende; og saa er hun ligesaa hvid af bare Anstændighed, som en Hvidtorn, der staaer i Blomster, — den skal man nok holde sine Næver fra.

Kongen.

Ligefuldt, min gode Skovfoged, Jeres Datter kan ikke blive her; det er imod vore Statuter.

Mercade.

Eders Majestæt! Naarsomhelst Pigebarnet allernaadigst maa blive tilladeligt her, saa vil jeg gaae ind paa alle de Statuter og Contracter, de vil sætte op for mig. Det er til Samfundets eget Bedste, at jeg holder paa Fruentimmeret... Skulde vi nedlade os til alskens Qvindegierning? Vi ville jo miste al Respect, naar de lærte den Skik, at vi skulde opvarte os selv; som om de ikke skulde være til for vores Skyld!

Kongen (til Herrerne.)

Hvad mener I? En slig Dispensation,
Den bliver vel nødvendig?

De tre Herrer.

Ganske vist.

Kongen.

Saa kan hun blive... dog paa visse Vilkaar, som I maa sørge for, hun overholder.

Mercade.

Det kan I lide paa.

Armado.

Altsaa Skovfogedens Datter er approberet; og efter allerhoieste Befaling paaligger det mig, at indskærpe hende alle tilbørlige Forholdsregler. Endvidere: for at denne Knøs kan advares for fremtidige Overtrædelser, vover jeg underdanigst og pligtskyldigst at foreslaae: Tre Dages Indespærring og Fangekost.

Kongen.

Saalunde skal det være;
I sørger for det skeer.

(til Herrerne.)

Nu følger mig,
Og underskriver Pagten.

(Han gaaer ud i Baggrunden, fulgt af de tre Herrer.)

Armado.

Loven skal paa det strengeligste overholdes. Vogt dig, unge Knøs, at du ikke oftere falder i Fristelser og Snarer — thi gribes du anden Gang saaledes, bliver du spærret inde paa et Aar; og tredie Gang bliver du hængt! (til Vagten.) Før ham bort!

Costard.

Farvel da, Jaquenette! Jeg maa tømme den sure Skaal indtil vi sees igien.

(Vagten fører ham bort.)

Jaquenette (græder.)

Farvel, Costard!

Armado.

Unge Mø!

Jaquenette.

Ja, Mand.

Armado.

Hvor er din Bolig, dit Opholdssted?

Jaquenette.

Hisset omme i Skovhuset.

Armado.

Der vil jeg komme og belære dig.

Jaquenette.

Hvor jeg vil blive klog.

Armado.

Det vil du, unge Pode! Min Viisdom skal forædle din raa Natur; thi du er skabt til noget Bedre, end at være en Bondeknolds Fæstemø... Skovfoged, led din Datter bort! Jeg skal snart følge efter til din Hytte.

Mercade.

Jeg takker skyldigst; det er mere Ære, end den kan rumme.

Jaquenette.

Saa kan vi jo tage imod den naadige Herre udenfor; der er høit til Loftet. — (afsides til Faderen.) Jeg skal nok snakke godt for ham, for at faae Costard ud igien.

Mercade.

Tag du dig bare iagt; her gielder det ikke om at snakke, men om at holde Mund.

(Begge ud i Baggrunden.)

Armado (alene.)

Hun er vel udstyret med Legemets Ynde, dette

lille Exemplar af Qvindekiønnet... og jeg... jeg er anskudt... jeg er forelsket... jeg fryder mig endogsaa ved at gaae paa den Jord, som hun har traadt paa med sin lille Sko, der omslutter hendes lille Fod, som dog er den laveste af alle hendes Yndigheder... Min Rival har jeg faaet afveien... men jeg er ikke destomindre i en meget kritisk Situation. Jeg har lovet i tre Aar at studere med den unge Konge ... jeg har indhyllet mig i Philosophiens Klædebon... Kongens høieste Gunst smiler mig imøde... og et berømmeligt, et udødeligt Navn! Men denne Elskov, — den er min Ulykke! den er en Diævel, den er min onde Aand!... Ak, disse Love!... denne Konge!.. denne Ed... denne Contract... og dette omme Hierte! — Det er en forbandet Historie!

(Han følger ud efter de Andre.)

Tredie Scene.

Kongen og Dumain komme ind sammen; efter dem følge Biron og Longaville; strax efter Boyet med Følge.

Kongen.

Hvad siger du — hun er ankommen her?
Ambassadeuren melder hendes Ankomst?
Prindsesse Luitgard af Frankrig her —
Her i Navarra?

Dumain.

Pyrenæerkieden
Ei skiller hende meer fra Spaniens Dale.
Den hæderlige gamle Grev Boyet
Er alt, som hendes Marschal kommen hid,
Og har begiert at stedes for dit Aasyn.
Ei, see! ... der staaer han alt ved Havens Indgang.

Kongen.

Før ham herind ... der er ei andet for.

(Dumain gaaer mod Baggrunden, Biron og Longaville nærme sig.)

Biron (til Kongen.)

Hvad seer jeg .. Grev Boyet .. ankommen som Ambassadeur?

Kongen.

Du kiender ham?

Biron.

Jeg traf ham
Engang i Brabant ... grant jeg mindes ham —
Og endnu meer hans Datter.

(Kongen vender sig bort.)

Ah, jeg tier.

(Dumain kommer med Boyet og hans Følge, der bliver staaende noget i Baggrunden. Boyet bukker dybt.)

Kongen.

Velkommen i Navarra, Grev Boyet!

Boyet.

Tilgiv mig, Sire, om jeg her forstyrrer
Det strenge, klosterlige Liv, hvori
Torst efter Viisdom har fordybet eder.
Min Konge, Frankrigs Drot, til eder sender
Sin broderlige Hilsen; og hans Datter,
Som jeg den Ære har at give Leide,
Udbeder sig, at I tilsteder hende
Med Følge, Reisen giennem eders Kongerige.

Kongen.

Prindsessen beder, hvor hun kan befale.

Boyet.

Et helligt Løfte er det, der forbinder

Prindsesse Luitgard til denne Reise.
I veed at hendes Tante, at Grevinden
Af Armagnac er død, høit op i Alder —
Og hendes rige store Arvelande
Tilfalde Jer, min Konge, og Prindsessen
Omtrent i lige Deling.

Kongen.

Mindet om
Min høist ærværdige og ædle Frænde
Med Ærefrygt jeg vilde tro bevaret,
Selv uden denne Arv.

Boyet.

Foruden Slotte
Og Fyrstendømmer har hun efterladt
Et Skrin med Helligdomme, med høist sieldne
Reliquier, bestemte til et Kloster
Paa Grændsen af Castilien og Navarra.
Der hun som Barn opdroges; min Prindsesse
Med Haand og Ord har maattet love, selv
At overbringe dem ... Endvidere
Grevinden eiet har en Samling Smykker,
Der skal, ifølge hendes sidste Villie,
Tilfalde Jer, min Konge ... Og Prindsessen
Har ligeledes helligt maattet love,
Med egen Haand at overgive dem
Til eders Naade.

Kongen.

Og det har hun lovet?
Et Løfte, der giør mig høist lykkelig ...
Der vilde ... kunde giort mig ... ja, der giør mig
I Sandhed lykkelig.

Boyet.

Min Konge vilde
Jer flux indbudet til sit Hof — da blev

Han underrettet om, at trende Aar
I vilde her i Eensomhed studere —
Og da Prindsessens Vei til Klosteret
Os førte ganske nær til eders Jagtslot,
Saa blev det holdt for ret og rimeligt —
Ifølge Løftet, som hun gav den Døde —
At overgive disse Arvesmykker
Til eder, paa sin Reise i Navarra.

Kongen.

Hvor forekommende! — Hvor ædelmodigt!
Hvor dybt erkiender jeg ... men ... ja ... hvorlunde
Skal jeg tilfulde vise, hvad jeg føler ...

Boyet.

Tal ei derom, min Konge! Har man givet
Et Løfte, maa det holdes og — Prindsessen
Vil holde sit ... og I ... naturligviis,
Indfinder Jer og henter denne Gave;
Modtager den af hendes egen Haand,
Som det i Testamentet er forordnet.

Kongen.

Ja ... det forstaaer sig! .. Mine Venner ... her
Er en Dispensation for vist nødvendig.

Dumain og Longaville.

Ja, ganske sikkert!

Boyet.

En Dispensation?

Biron.

Den er nødvendig her. Studeringen
Opsættes — den er vippet — overbuden:
Den franske Konges Datter, en Fyrstinde,
Saa vidt berømt for Skiønhed, Aand og Vid,
Her til et vigtigt Møde ind Jer byder —
Saa skiøn Nødvendighed vist alle Love bryder —
Og alle Tre vi maae Jer følge did!

Boyet.

Jeg fatter... jeg forstaaer det endnu ikke...

Kongen.

Herr Greve, I skal snart efare Alt.
Følg os til Slottet; vær idag vor Giest.
Den Pagt, vi slutted her, I selv skal kiende —
Og mine dybeste Undskyldninger
Jeg haaber da, I vil Prindsessen bringe,
At ei, som det sig hendes Byrd og Navn
Og Skionhed sømmer, jeg modtager hende
Med Fester, Ærestog og Ridderspil —
Men kun i dybest Stilhed — kun, desværre —
Et flygtigt Dieblik jeg hende møder,
Modtager Skatten med erkiendtligt Hierte
Af den høibaarne Dames skionne Haand —
Og iler bort — om ogsaa Hiertet bløder
Af Qval, at selv sit Held det fra sig støder.

Boyet.

Prindsessen veed at ære givne Løfter —
Det viser eder hendes egen Færd ...

Kongen.

Dumain og Longaville, I føre Greven
Ind paa vort Slot!

(til Boyet)

Levvel, indtil vi sees!

Giensidig Hilsen. Dumain, Longaville og Boyet
ud i Baggrunden; Følget ligeledes.

Biron til Kongen.

I seer, jeg blev ei den, som overtraadte
Contracten først.

Kongen.

Tilstaae mig dog, Biron,
Her var ei andet for.

Biron.

Vor egen Haand
Har afsagt Dommen selv, og underskrevet
Vor Svaghed og vort Brud af Ord og Pagt.

Kongen.

Det var jo reen og skær Nødvendighed.

Biron.

Nødvendighed?... Ja, den har tvunget os...
Og har man een Gang budet Loven Trods,
Nødvendigheder vil der altid findes.

Kongen.

Nei, nei, min Ven, een Gang er ingen Gang.

Biron.

Hver Gang man kalder een Gang — Ingen mindes
Den første Gang...

Kongen.

Ved denne skal det blive!

Biron.

Tre hele Aar! den Tid vil falde lang...
Ak, vi til Priis for Spot og Skam os give!
For Jordens Fristelser gaaer Ingen fri —
Og Leiligheden har os i sin Lomme —
Saa kaldes den Nødvendighed — vi maae,
Vi kan, vi bør ei imod Formen staae!
Nødvendigheder uafbrudt vil komme —
Og fløiten er al vor Philosophie...
O, længe, længe før tre Aar er omme!

Kongen.

I Kamp og Strid vil Aandens Kraft sig øve!

Biron.

Selv om tre Dage kun til Maal var sat,

Mit Hoved vover jeg mod eders Hat,
Den vakler snart, den vil ei staae sin Prøve!

Kongen
(paa samme Tid, idet han lægger sin Arm paa Birons Skulder.)

Den staaer sin Prøve!

(De gaae ud i Baggrunden.)

Anden Act.

I Baggrunden Bierge. Paa Siderne Bierge og Træer. I Mellemgrunden ved den ene Side seer man Prindsessens Telt.

Første Scene.

Nogle Pager staae udenfor Teltet. Bevæbnede holde Vagt i Baggrunden. I Forgrunden staaer Prindsessen i Samtale med Grev Boyet; ved hendes Side staae hendes Damer Rosaline, Maria og Catharina.

Boyet.

Ja, naadigste Prindsesse, nu jeg har
Berettet eder Alt, hvad jeg har seet
Og hørt og sagt hos Kongen af Navarra ...
Det høie Maal for hans Studeringer,
Det Forbund, han har stiftet, og de Love
Han og hans unge Hofmænd have svoret
At underkaste sig — I veed nu Alt!

Prindsessen.

Og jeg er ganske maalløs af Forundring!
Saalunde vil den unge Konge leve
I tre samfulde Aar? .. Og dog, skiøndt han
Vil ingen Qvinde see — han kommer hid!

Boyet.

Den unge Konge er en ægte Ridder ...
Og det han var, før han blev Philosoph —
Han kan ei glemme, hvad en Ridder sømmer.

Desuden er han Konge — og han veed:
Statsklogskab byder, ikke at fornærme
Den store Nabokonges skionne Datter.

Prindsessen.

Min kiære Greve, Politiken ændser
Ei Skionheds Magt — lad den kun udenfor.
— Hvad skal man sige vel dertil, Veninder!
Nu har man længe os forvænt med Hyldning,
Og Troubadourers Priis og Ridderkampe,
Alt til vor Skionheds Ære ... for at vinde
Et gunstigt Blik, en Krands, en Seierslon,
En Blomst kun af vor Haand — men denne Gang
Det er Statsklogskab, twungen Ridderpligt,
Som drager disse Herrer til vor Nærhed.

Boyet.

Jeg frygter, eders Hoihed — Kongen af
Navarra her sig vover i en Kamp,
Langt mere farlig end med Sværd og Landse.

Catharina.

Er han ei meget smuk, den unge Konge?

Boyet.

Enhver Fuldkommenhed en Mand kan eie,
Blev ham til Deel — i Aand saavelsom Ydre.

Prindsessen.

Og disse Riddere, Medsvorne i
Den strenge Pagt, hvem ere de?

Boyet.

Een af dem
Er Longaville.

Maria (udbryder.)

Han har jeg dandset med
Engang i Normandie ... ved Bryllupsfesten
Hos Marquis Perigort ... O, eders Hoihed!

Han dandser ... og han har saa ridderligt,
Saa fiint et Væsen, at...

(Hun tier.)

Prindsessen.

At du endnu,
Ved Tanken blot, er som i Dandsens Hvirvel,
Omsuust af Toner og omstraalet af
Hans elskovsfulde Blik ...

Maria
(trækker sig tilbage.)

O, eders Høihed!

Boyet.

Friherren af Dumain er ogsaa der ...
Den rige Arving ...

Catharina.

O, ham kiender jeg ...
Ja, det vil sige ... at jeg kiender ham
Slet ikke ... men, jeg har kun seet ham
Hos Hertugen af Alençon ... og dengang,
Da ønsked han, det maatte træffe sig
En anden Gang ...

Boyet.

Og nu det træffer sig
Forvist idag ... Den Tredie er Biron ...

Rosaline.

Biron, min Fader?

Boyet.

Ja, du mindes vist,
Mit kiære Barn, vi mødte ham i Brabant?
Han mindes ogsaa dig, og spurgte til dig.

Rosaline.

Det er en Mand af sielden Aand og Vid;
Og med en Munterhed, et lystigt Sind,

Saa gamle Øren blive unge naar
De høre ham, og de, som ere unge,
Henrives saa de glemme Tid og Sted,
Og føres bort med Talens lette Strøm
Som i en frydfuld, i en magisk Drøm!

Prindsessen.

Ih, Gud velsigne alle mine Damer!
Man fristes til at troe, at hver især
Forelsket er i Den, som hun bedækker
Med en saa ildfuld Roes.

Boyet
(har seet ud.)

Min Herskerinde,
Hist nærmer Kongen sig ... jeg iler for
At møde ham.

Prindsessen.

Giør det, Boyet, jeg be'er Jer!

(Boyet iler ud i Baggrunden, Prindsessen vender sig til Damerne.)

Med strengest Ærbarhed, tilbageholdne
Som Vestalinder bør vi hilse dem ...
Min lille Catharina, dette Møde
Bli'er ei saa lystigt, som hos Alençon —

(til Maria.)

Og du faaer ingen Dands med Longaville —

(til Rosaline.)

Og dennegang Biron vil heller ikke
Dig more med sin Skiemt og Vittighed.

Rosaline.

Jeg tænker ikke derpaa, min Prindsesse.

(Boyet kommer med Kongen, hans Hofmænd og deres Følge, som bliver i Baggrunden)

Anden Scene.

De Forrige. Boyet. Kongen, Biron, Dumain, Longaville og deres Følge. (Giensidige Hilsener.)

Kongen.
Velkommen, deiligste Fyrstinde, paa
Navarras Grund; og tilgiv mig i Naade,
At jeg kan ei modtage Jer saalunde,
Som min Beundring mig tilsiger! — Dette
Mig negtet blev ved en uheldig Ed.

Prindsessen.
Uheldig? Kald den ikke saa, min Konge!
At søge Viisdom er at søge Veien
Til Hæder, og at finde den er Held.
— Og hvor kan bedre vel I byde mig
Velkommen, end til disse rige Dale,
Omslyngede af Skove, Biergets Luft,
Og Vaarens Grønt, og fyldt med Blomsterduft;
Omhvælvet af et Loft, som ingen Sale
Paa Slot og Kongeborg kan vise frem!
Lyksalig Den, der har saa skiønt et Hiem!
Med sindrig Hu forvist en Gransker bygger
Sit Tilflugtssted dybt i Naturens Skygger.
— Dog, ei det sømmer sig for mig, en Qvinde,
At nævne Sligt... Nei! Aandig Færd og Id
Blev ei vort Lod... vor Tragten og vor Tid
I Hverdagslivets Dont og Maal skal svinde.
Naturens, Kundskabs Bog, Philosophie,
Alt for vor Tænkning fast er lukket i.

Kongen.
Nei, min Fyrstinde, nei! Tal ei saalunde!
Den blev ei Qvinden lukket — Ingen kunde
Tillukke den... og allermindst for eder,

Hvis Blik er Viddets Tolk og Aandens Skildt —
Den Siælens Rigdom, I vil dølge snildt,
Sin Glands om eders Ord og Aasyn spreder!

Prindsessen.
Min Konge — jeg forbauses! Eders Ord
Modsiger eders Adfærd . . . den jeg fatted
Saalunde, at I Qvinden ringe skatted,
Og ønskede os Alle bort fra Jord . . .

Kongen.
Sligt har I kunnet tænke? Ganske har
I misforstaaet os! O, min Fyrstinde,
Vi gik ei nogentid saa dybt i Blinde —
Nei, Qvindens høie Rang, den var os klar —
Saa lys, saa livfuld har for os den straalet,
At i vor Alvorsfærd den drog os bort fra Maalet;
Derfor vi flygted ud i Ørknens Ro —
Der fandt vor Gransken Ly i skovdækt Bo.

Prindsessen.
Ah, det er Grunden! Det mig selsomt tykkes,
At ei Philosophien gior saa stærk,
Saa den fuldender frit sit stolte Værk . . .
Naar fra sit høie Maal den bort kan rykkes —
Sit Værd, sin Løn, sin Glands den har jo mistet —
Hvad er en Dyd, der svandt, naar den blev fristet?
— Altsaa af Frygt I vilde Qvinden flye?

Kongen.
Og det med Grund — det føler jeg paa Ny!
Prindsesse — ja — ved eders Nærhed fylder
Et Trylleri min Siæl — den glemmer Alt,
Og eders Aand og Ynde kun jeg hylder.

Prindsessen (fierner sig.)
Hvad siger I?

Kongen.

Ah, disse Ord, de faldt
Imod min Villie mig fra Læben . . .

Prindsessen.

Lad
Os ile med det Hverv at varetage,
Hvorfor jeg her om dette Møde bad.
-- Boyet!

Boyet
(nærmer sig og rækker hende et Juveelskriin.)
Her, eders Hoihed.

(Pagerne have imidlertid sat et lille Bord frem og to Feldtstole, Alt bedækket med Tepper.)

Prindsessen (til Kongen.)

I behage
At tage Plads . . . Vi snart kan Sagen ende.

Kongen.

Saa grusomt vil I haste?

Prindsessen.

Som jeg bør.
(Hun sætter sig og aabner Skrinet.)
Det er mig paalagt af min ædle Frænde,
At I heelt noie skal hvert Smykke kiende —
Hvo dem har eiet og dem baaret før;
Hver Steens Historie, hver Laas og Kiede,
Hvert Navnetræk jeg her forklare skal.

Kongen.

Det aldrig før mig voldte slig en Glæde,
At jeg af Smykker saae saa stort et Tal.

(Han sætter sig. Prindsessen tager et Smykke frem efter det andet, viser og forklarer ham, og de tale sagte sammen derom.)

Biron
(har imidlertid nærmet sig Rosaline.)
Har vi ei mødtes før i Brabant?

Rosaline.
Har
Vi mødtes før i Brabant?

Biron.
Hvert et Minde
Derom af eders Hu har kunnet svinde?

Rosaline.
Men, eder selv var Sagen ikke klar —
I spurgte jo derom.

Biron.
O, skiønne Rosaline,
Jeg kiender Jer igien paa dette Svar.

Rosaline.
Jeg spurgte jo, som I.

Biron.
Saa snilde, fine
Var eders Spørgsmaal, at de svared mine.

Rosaline.
I tyder vist feil de Ord jeg har sagt.

Biron.
En dobbelt Betydning i dem var lagt:
I vidste, af mig var I aldrig glemt —
Og derfor mit Minde I tro havde giemt.

Rosaline.
Jeg aldrig har drømt om, hvem I bar i Hu.

Biron.
Jeg drømte kun om, at jeg saae Jer som nu.

Rosaline.
Hvordan seer I mig da?

Biron.

Streng over al Maade —
Som frygted I for, at et mildere Blik
Mig skulde det brændende Hierte forraade.

Rosaline.

Mit Hierte, det kiender I vist paa en Prik?
Det lader I til.

Biron.

Gid I mit vilde kiende!

Rosaline.

Hvordan lukkes det op?

Biron.

Med to Dine blaae,
Der nu paa min Himmel lig Stierner staae.

Rosaline.

Det er meget for tidligt at I kikker Stierner —
Solen skinner endnu.

Biron.

Hver Straale sig fierner
Af Sol og af Dag, naar de Stierner jeg seer,
Der nu fra min Kiærligheds Himmel leer.

Rosaline.

Herr Ridder, jeg troer, I saa længe studerer,
At eders Himle sig daglig formerer.

Biron.

Det var eders Dine, saa brændende, klare ...

Rosaline.

I Gaader og Lignelser helst maa spare —
Jeg er for ulærd til Sligt at forstaae.

(Hun gaaer tilside.)

Biron.

Jeg Gaaden skal tolke, hvis følge jeg maa?

(Han følger efter hende.)

Prindsessen (ved Bordet.)

See, denne Ring, den bar min Frænde paa
Sin Haand halvhundred Aar — hun ønsked, I
Hver Dag den vilde bære, og saalænge
Som hun den bar, om det behaged Himlen.

Kongen.

Den Ring, som eders Haand mig huldt har rakt,
Den skal forvist mig følge giennem Livet...
Her sidder den, og ingen jordisk Magt
Skal røve mig den Skat, I har mig givet!

Prindsessen.

Ei givet, Sire, kun den overbragt...
Nu videre.

Dumain
(træder frem i Samtale med Catharina.)

O, var jeg fri, jeg fulgte med
Som trofast Ridder over Field og Dale,
Og skiærmed og veileded eders Fied...

Catharina.

Hvordan er Kongen faldet dog paa Sligt,
At han saamegen Viisdom vil befale?
Det Indfald er mig ubegribeligt!

Dumain.

Det er mod sund Forstand og Ridderpligt!...
Hør mig den søie Stund, der blev mig skienket...

Catharina.

Det er vist mod den Ed, der har Jer lænket.

(De gaae tilside.)

Longaville
(i Samtale med Maria.)

Det blev mig sagt, I havde jer trolovet —
Jeg ellers denne Pagt vist aldrig havde vovet.

Maria.

Man skal ei tro paa Rygter.

Longaville.

Alle Qvinder
Jeg haded nu.

Maria.

Det jeg afskyeligt finder —
Hvad kunde de vel for, om Rygtet end var sandt?

Longaville.

Og derfor jeg af Harme her mig bandt.

Maria.

Nu er det skeet — Farvel!

Longaville.

For Tiden svinder,
O, lad mig nytte det Minut jeg fandt.

(De gaae tilside.)

(De tre Herrer tale sagte med de tre Damer.)

Prindsessen

Og denne Armring, Sire, bad min Tante
I vilde skienke til den Dame, som
Var eders Hierte kiærest ...

Kongen (tager Smykket.)

Til den Dame,
Som var mig kiærest?

Prindsessen.

Som I kaare vilde
Til eders Brud ... det var min Frændes Bøn.

Kongen (reiser sig.)
Til hende, jeg vil kaare ... O, Prindsesse,
Hvor let kan dette Bud opfyldes ...

Prindsessen
(har ligeledes reist sig og rækker ham Skrinet.)
Her
I kan igien nedlægge det, min Konge,
Og efter eders alvorsfulde Løfte,
Det falder af sig selv, i trende Aar
Det hviler her i Skrinet vel forvaret ...

Kongen
(modtager Skrinet og lægger Smykket deri.)
I trende Aar ... ja, det er ganske vist!
— O, hvilke Minder giemmer dette Skrin!
Og hvilke Glimt af Haab imod mig funkled,
Imens jeg Skatten saae, der nu er min!
Selv disse Stenes Glands var heelt fordunklet
Af dette Lys, som atter brat skal slukkes —
Ak, fra mit Held saa snart jeg udelukkes —
Fyrstinde ...

Prindsessen (afbryder.)
Far nu vel, min Konge! Tag
Min Tak, at hid I vilde Jer forføie,
Og mig imøde kom, saa jeg heelt nøie
Mit Løfte opfyldt har i denne Sag ...
Og Løfter til en Afdød mindst man bryder —
Dispensation for dem man henter ei ...
Iil nu med Held igjen ad Viisdoms Vei,
Som eders Pagt og Ed og Lov det byder!
(Hun hilser; Kongen, hans Hofmænd, Damerne og Boyet ligeledes.)

Kongen
(har vendt sig og gaaet et Par Skridt, men standser og kommer tilbage.)
Prindsesse, skienk mig i min Qval den Trøst,

At ei saa brat I flyer fra disse Steder...
Og — skiondt jeg ingen Fest Jer her bereder,
Naturen dog Jer byder til sin Lyst.
Paa Jagtens Fryd er Skoven, Dalen rig —
Tillad jeg sender eder Høg og Ganger
Og Hund, og hvad til Jagten man forlanger...

(han nærmer sig, og siger sagtere:)

Og seer jeg fra det Fierne da en Flig
Af eders Kiortel... hører jeg de Toner,
Der følge Jer ind under Skovens Kroner,
Hvor jeg tør ikke følge — O, da smiler
Endnu engang min Sol — før I bort fra mig iler!

Prindsessen.

I byder mig til munter Jægerfryd?
I Sandhed, den afslaaer jeg ikke gierne.
Naar Jagtens Tone vinker i det Fierne,
Mit Hierte flyver høit, lig Hornets Lyd!
Send I kun Høg og Gangere hertil —
Min Tak fra Skovens Lyst I høre vil!

Kongen (nærmere.)

Og til min tause Borg et Blik I vender?

Prindsessen.

Min Hilsen og Farvel jeg did Jer sender!

(Giensidige Hilsener; Kongen med Hofmænd og Følge ud i Baggrunden, fulgt af Boyet.)

Tredie Scene.

Prindsessen og hendes Damer, strax efter Boyet.

Rosaline.

Jeg troer, det kosted Kongen af Navarra
Ret meget, at løsrive sig herfra.

Prindsessen.

Det lod, som var en Borgerkrig brudt ud

Imellem Kongens ungdomskiekke Ønsker
Og denne Viisdomstorst, han lider af.

Maria.

At gaae paa Jagt — selv det er dem forbudet!

Prindsessen.

Hvor Damer er' i Skoven — ellers ei.

Catharina.

Vi faae da more os, foruden dem.

Prindsessen.

Det vil vi kiære Piger! ... Var Biron
Den Ridder, der gik nærmest Kongen?

Rosaline.

Ja.

Prindsessen.

Du talte med ham?

Rosaline.

Ja ... kun et Par Ord —
Og hvert et Ord, han taler, er en Spøg.

Prindsessen.

Det maa jeg lide.

Rosaline.

Og hver Spøg som oftest
Er kun eet Ord.

Prindsessen.

Saa tag ham da paa Ordet —
Tag Spøg for Spøg ... dit Blik er heel alvorligt
Fra den Tid af, han gik.

Rosaline.

Mit Blik? ... O, nei!
(Hun trækker sig tilbage.)

Boyet (kommer tilbage.)

Ja, eders Høihed, det er gaaet, som

Jeg forudsagde: Alle Kongens Sandser
Gik op i Synet, mens han stirred paa Jer . . .
Og dengang han forlod Jer, var det, som
Hver Sands og hver en aandig Kraft beleired
Hans Oine, for det Billed' fast at binde,
Der al hans strenge Viisdom har beseiret.
Og nu skal evigt herske i hans Minde . . .
Ja, han gik bort — aldeles som iblinde!

Prindsessen.

Gik han iblinde, har I seet desmere . . .
Jeg tænker, det er Politik alene,
Der byder Kongen, han maa hykle Qval
Og Smerte, at han ikke kan os byde
Til nogen Fest . . .

Boyet.

I troer, det var kun Spil?
Kun Politik? . . . Nei, det forstaaer jeg bedre.

Prindsessen.

Statsklogskab ligerviis mig ledte til
At tage mod Indbydelsen til Jagten;
Jeg vilde ikke saare ham med Afslag,
Da det var Alt, hans Ed ham tillod her.

Rosaline (affides til Prindsessen.)
Statsklogskab, Luitgarde? . . . O, Prindsesser
Har ogsaa Hierter — selv de klogeste —
Det har jeg nu bemærket.

Prindsessen.

Mene'r Du?
— Veninder, vi vil flux os giøre rede
Til denne Jægerfærd . . . Dianas Lyst
Og Daad sig sommer bedst i disse Skove,
Hvorhen sig Amors Piil tør ikke vove.

Saa lad os ile da til modig Dyst!
— Men, om en dristig Jæger der Jer møder,
Da kom i Hu, Gudindens Blik er nær!
Jomfruelig og streng hun byder hver,
At den Forvovne flux man fra sig støder...
Naar disse Skovens Herrer troe sig trygge
I Viisdoms Ly for Kiærlighedens Gud,
Saa vil vi her for dem ei staae i Skygge —
Husk, hvad der vinker os i Skoven ud,
Det er Dianas — ikke Amors Bud!

(Hun gaaer ind i Teltet, fulgt af de Andre.)

Tredie Act.

En snever Plads ved Jagtslottet, med et Fangetaarn.

Første Scene.

Costard sees af og til ved Gittervinduet. Jaquenette kommer forsigtig ind med en Kurv i Haanden. Siden Kongen.

Jaquenette (ved sig selv.)

Hele Slottet er ligesom i Oprør! Der er en Travlhed og en Uro, hvor man kommer. Alle Hestene have de trukket ud af Stalden ... og nu er der en Striglen og en Pynten og en Monstren — om jeg skulde staae Brud, kunde jeg ikke blive vendt og dreiet og udmaiet med meer Besvær end de fornemme Bæster! ... Men det er godt; lad dem Alle have fuldt op at bestille, saa tør jeg dog engang liste mig hen til den stakkels Costard, og giøre ham lidt tilgode ... Er du derinde, min Dreng?

Costard (ved Gitteret.)

Er det dig, Jaquenette?

Jaquenette.

Hvem Anden kunde det være? Der er jo slet ikke andre Piger paa Slottet ... Der er vel heller ingen Anden, Du kunde vente?

Costard.

Nei, Jaquenette, du er den eneste Pige for mig,

baade her paa Slottet, og i hele Navarras Kongerige... Hvad er det ellers, du har i Kurven der?

Jaquenette.

Det er Noget, som skulde bøde lidt paa din Fangekost.

(Hun rækker ham sin Kurv igjennem Gitteret.)

Costard (modtager Kurven.)

O, Jaquenette! I hele Navarra, paa den hele Jord er der ikke Mage til dig!

Jaquenette.

Tys, der kommer Nogen!

(Hun skiuler sig; Kongen kommer.)

Kongen (i dybe Tanker.)

Nei, lade hende drage bort herfra,
Og ikke med et Ord, et Tegn at yttre
Hvad der opfylder mig — det kan jeg ikke!

(Han tager en lille forseglet Pakke frem.)

Heri jeg indesluttet har det Smykke,
Der tolke vil, at skiøndt jeg ei endnu
Tør byde hende Pladsen paa min Throne,
Hun har dog i mit Hierte fæstet Bo.
— Det er nødvendigt, at det lønligt sendes —
Og Midlet har jeg fundet — det er her!

(Han gaaer ud bag ved Fangetaarnet.)

Jaquenette
(titter forsigtig frem.)

Hvad giør han der? Han lukker Taarndøren op... Der er han med Costard... Hvad har han i Sinde med ham? (hun skiuler sig atter.)

(Kongen kommer frem, fulgt af Costard.)

Kongen.

Nu er du fri.

Costard
(kaster sig paa Knæ.)
O, jeres Naade!

Kongen.
Reis dig,
Og hør, hvad jeg befaler dig: I Løn,
Og seet af Ingen, gaaer du bort herfra
Paa Stand, og hen til Skovens indre Hegn;
Der træffer du Skovfogeden Mercade...
Til ham du overgiver denne Pakke,
Tillukket med mit kongelige Segl...
Siig ham, det er et lønligt Bud fra Kongen —
Det Nærmere har jeg tilskrevet ham.

Costard.
Ja, Herre Konge!

Kongen.
Ikke med et Ord
Du nævner det til Nogen, hvad jeg bød dig —
Det gielder her dit Liv.

Costard (modtager Pakken.)
Ei med et Ord.

Kongen.
Og har du vel udrettet dette Ærind,
Kom saa og hent din Løn.

Costard.
Ja, Herre Konge!
Men... saa skal jeg vel heller ikke meer
I Hullet, og paa Fangekost?

Kongen.
Vist ei!
Ducater faaer du, og ei Fangekost —
Gaa, skynd dig!

Costard.

Ja, nu løber ieg, Farvel!

(Han løber til en Side og skiuler sig.)

Kongen (ved sig selv.)

Du, som har Livets Lykke mig forklaret,
Som har mig lært, hvad der er skiønt og sandt!
Til dig i Løn mit Hiertes Bønner ile...
Lad atter huldt dit klare Øie smile
Til dette Tegn, der har mig aabenbaret,
At kun ved dig jeg Livets Viisdom fandt!

(Han iler ud.)

Costard

(lister sig frem og siger dæmpet:)

Jaquenette!

Jaquenette.

(iler i hans Arme.)

Costard!

Costard.

Jeg er ligesom i Drømme! Jeg er en fri Mand, og jeg er en stor Mand! Jeg skal gaae Ærinder for Kongen... men det maa du slet ikke vide Noget af.

Jaquenette.

Det har du ikke nødig at sige mig... det har jeg hørt med mine egne Øren.

Costard.

Men det skal du lade gaae ind ad det ene Øre og ud af det andet.

Jaquenette.

Saa vil jeg lade det gaae ind i dine, Klodrian!

(Hun slaaer ham paa begge Øren.)

Costard.

Ja, slaa mig kun, Jaquenette! Mens jeg sad

derinde i Fangehullet, har jeg ordenlig længtes efter, at du skulde give mig paa Øret igien.

(Han tager hende om Livet, hun vedbliver at slaae ham.)

Anden Scene.

De Forrige. Longaville (kommer ubemærket ind.)

Longaville (udbryder.)

Min gode Slyngel Costard! — Og Jaquenette! Vel mødt!

Costard og Jaquenette
(kaste sig paa Knæ)

O, naadige Herre!

Longaville.

Op med Jer! Tiden har forandret sig, Børn. Vinden blæser fra et andet Hiørne. Hvem af Jer kan bedst tie?

Begge.

Det kan jeg, Herre!

Longaville.

Ja, vil I have, at jeg skal tie med Jer, saa maae I ogsaa tie med det Ærinde, som jeg vil betroe Jer ... men, siig mig, hvem er den Snildeste dertil?

Costard:

Det er Jaquenette. (Affides:) Jeg har noget Vigtigere at tage vare.

Longaville.

Saa hør mig, Jaquenette: Om en Time
Der bliver Jagt i Skoven ... Gaa derind,
Der, hvor du seer den fremmede Prindsesse —
Du vil i hendes Følge snart opdage
En deilig Dame, der er kaldt Maria;

Giv hende dette Brev, og bed om Svar!
Forstaaer du? . . . Og tag det for din Umage!

Jaquenette
(modtager Brev og Penge.)

Jo, Herre, det forstaaer jeg meget godt.

Longaville.

Forstaaer Du ogsaa, hvem Cupido er?

Jaquenette.

Nei, Herre, han er ikke paa Slottet.

Longaville.

Han var forviist herfra . . . og jeg, jeg var
Hans Svøbe . . . jeg har spottet, haanet ham:
Og hvor man digted Hymner til hans Ære,
Der criticered jeg, og loe dem ud.
Jeg svor, hans Banner ingentid at bære,
Og kun at lyde Viisdoms strenge Bud —
Dog hænder snareſt, hvad man ſidſt vil ane —
Forstaaer I mig? Nu følger jeg hans Fane!

(Han gaaer ud til Siden.)

Jaqvenette.

Hvad er det for en Fane, han snakker om?
Det forstaaer jeg ikke . . .

Costard.

Ja, jeg heller ikke . . .

Tredie Scene.

De Forrige. Armado. Siden Dumain.

Armado (i Baggrunden.)

Jaquenette! Jaquenette!

(Costard og Jaquenette fare hver til sin Side.)

Costard (ved sig selv.)

Nu kan jeg ikke gaae bort ... nu maa jeg staae paa Vagt.

(Han skiuler sig.)

Armado
(kommer frem, indsvøbt i en Kappe.)

Hvor er du henne, Evabarn? Hvad er det, der lokker dig hen til disse Affondringens Enemærker? Det skulde vel ikke være denne ukyndige, uopdragne, ulærde, upolerede Afbildning i menneskelig Lignelse? Denne Skabning, der aldrig har smagt af de Retter, der opdækkes i en Bog, der aldrig har slugt Papir, eller drukket Blæk, men er mere ligt et Dyr eller et Vegetabilium, end et Lod eller kun en Unze af Menneskekiød?

Jaquenette.

Nei, det skal Ingen sige mig paa, at jeg sluger Papir eller drikker Blæk, om I skulde have mistet Noget.

Dumain
(kommer ind i Baggrunden og lytter.)

Hvad er dette?

Armado.

Veed du, skiønne Foemininum, at selv en Philosoph kan overvindes af Amors Pile? ... Det er til Videnskabens Udvikling, at dette skeer; det er til Menneskeslægtens Oplysning. Amor fremstiller sig som en Dreng, men i sit Herredomme viser han sig som en Kæmpe. Han kommer som en Sygdom, der ligger i Luften, og saa snart man bare gaber, saa har man slugt ham, eller snuset ham ind som Lugten af en Blomst — eller som denne Prise Tobak.

(Han tager Tobak og byder hende af Daasen.)

Jaquenette.

Nei; Tak for den Tobak!

Armado.

Ved Himlen, Jaquenette, du er smuk! Det er sandt, at du er skiøn, det er endnu sandere, at du er deilig, og det er Sandheden selv, at din Deilighed overstraaler den Allerskiønneste! Kongen er redet bort, for at gaae paa Jagt efter et Dyr — jeg vil gaae paa Jagt efter et skiønnere Bytte... efter din lille hvide Haand; den er det Scepter, jeg bøier mig under; (han griber hendes Haand) den holder Kiærlighedens Hyrdestav... Du er Hyrdinden... jeg er dit Lam... du har fanget det, det er dit! Du fodrer det med dine sødeste Smiil, det voxer, det trives...

(Han kysser af og til hendes Haand; hun trækker den til sig.)

Jaquenette.

Og saa bliver det et Faar.

Armado.

Et Faar? Et Faar!... Afbryd mig ikke... Lammet bliver en Løve... stolt som en Løve, stærk som en Løve... Løven er Dyrenes Konge... Kongen er mægtig, han er rig, han hæver dig op til sin Storhed!... Jaquenette, dine Klæder skal ikke mere være af Uld, men af Silke! Gyldne Ringe skal smykke dine Arme og dine Fingre... jeg offrer mit Guld og mine Læber til dine Hænder, mine Øine til dit Aasyn; jeg profanerer mine Knæe for dine Fødder (han knæler), og skienker mit Hierte til hver en lille Deel af din Person!

(Idet han knæler, nærmer Costard sig bag fra, griber hans Kappe og slaaer den over hans Hoved; derefter banker han ham med en Stok.)

Costard
(med forandret Stemme.)

Det er til Loven; det er til Faaret!

Armado
(springer op og skriger)

Au! Au! Hielp!

Dumain
(der med Latter har seet til, iler frem.)

Bort med ham! Ind i Hullet!

Costard.

Ind med ham!
(Dumain og Costard gribe Armado, der vedbliver at skrige, og slæbe ham ind i Fangetaarnet.)

Jaquenette (med Latter.)

O, nu proppe de ham ind i Fangehullet! .. De lukke af for ham! .. Det kan han have godt af.
(Dumain og Costard komme tilbage.)

Dumain.

Den gamle Hykler! Det har han fortient.

Jaquenette.

Det har han!

Costard.

Og I kom, som I var sendt
Af Himlen selv.

Dumain.

Nu vil jeg sende dig,
Hvor du er Himlen nær.

Costard.

Send I kun mig —
Naar han er giemt.

Dumain.

Kom, følg mig — hør Beskèd!
Bring Budskub for mit Haab, min Kiærlighed!
(Han iler ud med Costard.)

Armado (indenfor Gitteret.)

O Jaquenette! Falske Qvinde!

Jaquenette

Trøst I Jer med den Kurv, der staaer derinde!

(hun iler ud.)

Fierde Scene.

En Skovegn. Biron kommer ind, forklædt som en simpel Jæger, med et stort Skæg og storskygget Hat paa.

Biron (alene.)

Jeg er slet ikke Biron; jeg er ikke Kongens Medsvorne, der vil forsage Livets Glæder, og studere Nat og Dag — jeg er kun en ringe Jægersmand; jeg vanker om i denne Skov, for at speide efter Bytte — Byttet skal dog kun tages til Indtægt af mine Øine ... det er over al Maade uskyldigt! ... Jeg vil blot see den deilige Rosaline endnu engang ... og jeg vil see, hvordan hun modtager disse Linier, (han tager et Papir frem) som jeg selv vil overbringe. Jeg vil ikke betroe det til nogen Anden — jeg overrækker dem selv ... og det kan jeg giore med en god Samvittighed — Jeg er jo for Øieblikket ikke mig selv! Der gives Folk, der ere besatte snart af en god, og snart af en ond Aand — paa samme Maade er jeg besat snart med Philosophie, snart med Daarskab — thi Kiærlighed er en Daarskab, det erkiender jeg; men, da min Natur er dobbelt, maa jeg vexelviis opfyldes af dem begge. Daaren har nu skrevet dette Elskovsdigt, Skytten overbringer det, Frokenen modtager det — hun rødmer — hun sporger: „Dette Brev ... det er fra Ridder Biron?“ ... Jeg bukker. „Saa bring ham en venlig Hilsen, og tag dette for din Umage!“ Jeg modtager den lille Gave af hendes Haand, og min Daarskab

bliver complet — men jeg giver mig dog ikke tilkiende som Biron — som jeg for Øieblikket ikke er... Skytten bringer Svaret til den lykkelige Elsker... for... jeg tilstaaer... jeg er forelsket — Kiærligheden har lært mig at rime, at være melancholsk, og at sukke!.. Men Elsker maa jeg ikke være!... Ak, kun et lille Qvarteer... en halv Time — saa gaaer jeg i mig selv igien — Kiærligheden jages paa Døren — og jeg er atter Philosophen Biron. Kiærligheden flygter og Daaren forsvinder. (Han iler ud.)

Femte Scene.

Mercade, fulgt af Tienere fra Jagtslottet; lidt efter Costard og Jaquenette.

Mercade (til Følget.)

Ja, nu er Opdækningen færdig til Herrerne; nu maae I lave tilrette her for Prindsessen og hendes Damer. Her er der baade Ly og Læ, og der kommer netop saa megen Vind, som saadanne Damer trænge til, der ere vante til Brugen af disse hersens Vifter... Ja, nogen Viften og nogen Skiften maa der til i Verden. Den, der evigt skulde leve i Solskin, vilde snart blive ligesaa hovmodig som en Paafuglehane, der slaaer Halen tilveirs og feier og svaier med den, for at prunke med sine glindsende Fier — men Den, der skulde være altid i Vinden — han maatte jo tilsidst blive ligesaa vindtør som en Veirhane, der har sanket sig saamegen Forkølelse, at han ikke kan faae en glad Tone ud af Livet — ikke det hæseste lille Kykleky!

(Imidlertid har Følget sat et Bord frem og fire Taboureteer, med kostbare Tepper paa. Bordet dækkes med Frugt, Bagværk, Viin m. m. Alt i forgyldte Kander og Skaaler, samt Blom-

ster i Vaser v. s. v. Ved Slutningen af Mercades Replik komme Jaquenette og Costard ilende ind.)

Costard og Jaquenette.

See god Dag, Fader Mercade!

Mercade.

Dreng — hvor kommer du fra?... Og Jaquenette! Du følger med... Du tør vove?

Jaquenette.

O, lille Fader, nu blæser Vinden fra et andet Hiørne... Det siger Ridderne...

Mercade.

Naa, saa du vil ogsaa være vindig, og slaae om dig med Vind og ridderlige Talemaader?.. Men du snakker kun hen i Vind og Veir — det kan jeg sige dig!... Og du? (til Costard) du har vovet at bryde ud?

Costard (fortrolig.)

Jo vist! (nærmere) Kongen har selv lukket mig ud; og han har sendt mig til Jer med dette her — men I maa ikke vide fra hvem det kommer.

(Han giver ham Pakken.)

Mercade.

Kongen? — Sludder! (han aabner Pakken) Jo, ved Sanct Hubertus! Stille Dreng... ikke et Muk! Bort med dig! (til Jaquenette) Og hvilken Vind var det saa, der har fort dig herhen?

Jaquenette (kiek.)

Jeg kom under Capitain Pidos Fane... (til Costard) Var det ikke saadan han hed

Mercade.

Capitain Pido?... Hvad er det for en Capitain?

Jaquenette (fortrolig.)

Det er ogsaa en stor Herre... Men I skal bare lade, som I veed det ikke.

Mercade.

Lade?.. Hm! Pigebarnet har min Tro Ret! Naar de Store gaae udenom, giør Smaafolk bedst i at klemme Dinene til... Ja, saa skiot dig selv, Barn, og gaae din Vei!

Costard og Jaquenette.

Farvel, Fader Mercade!

(De ile ud sammen.)

Mercade (ved sig selv.)

Kongens Ærinde — det har han kun villet betroe til en Mand af mit Hoved. (Han aabner Pakken og lægger et Etui paa Bordet.) Her ved Prindsessens Opdækning skal det lægges... og det var den yderste Tid — der er hun!

(Han gaaer til en Side.)

Siette Scene.

Mercade. Fra den anden Side kommer Boyet med Prindsessen og hendes Damer, Alle i Jægerdragt.

Prindsessen (seer ud.)

Var det ei Kongen, som jeg saae i Afstand?
Han spored Hesten opad Biergets Ryg
Med Lynets Fart?

Boyet.

Jo, det var sikkert ham.

Prindsessen.

Hvo det end var, han viste der et Mod,
Et uforfærfærdet Sind, hvis Hu ham hæver
Til Jordens Hoider. (Hun seer atter ud.)

Boyet.

Her har man os anviist
Et Hvilested .. Ei see, Forfriskninger
Vil heller ikke mangle.

Prindsessen.

Kongen af
Navarra er i Sandhed saa opmærksom —
Som Ed og Lærdom vil tillade ham.

Mercade
(nærmer sig med dybe Buk.)

Om det maa være mig tilladt, skulde jeg bede Jeres Naade vilde være saa nedladende at nedlade Jer her... Og for de høie Herrer og Riddersmænd er der sat en lille Hiertestyrkning frem — som er noget mere solid og kraftig — under Træerne hisset omme — om de vilde behage at følge med.

(Han viser til Siden.)

Boyet
(vender sig til Prindsessen, der med Haanden giver ham Tegn til at følge. Han hilser og vender sig derpaa til Mercade.)

Jeg følger med Fornøielse, min Ven!

(Boyet og Mercade gaae.)

Syvende Scene.

Prindsessen og hendes Damer. Lidt efter Biron, siden Jaquenette og Costard.

Prindsessen
(nærmer sig Bordet.)

Pomonas Gaver og en Farvepragt
Fra Floras Haand... Og hvad er dette her?

(Hun tager Pakken, aabner, betragter Indholdet og læser paa et Papir.)

Rosaline
(staaer i Forgrunden og betragter hende.)
Juveler til Prindsessen ... og et Brev?

Biron
(har imidlertid nærmet sig. Med forandret Røst.)
Jeg skulde overbringe dette Brevskab
Til Frøken Rosalines hvide Haand,
Samt ydmygst bede om et gunstigt Svar.

Rosaline.
Hvem er det fra?

Biron.
Fra en af Kongens Mænd —
En Ridder, kaldt Biron, om ret jeg mindes.

Rosaline (afsides.)
Det er ham selv.
(høit.)
Naar jeg har Brevet læst,
Skal jeg ham sende Svar.
(hun fierner sig fra ham.)

Biron (afsides.)
Saa kold som Iis!
(han gaaer.)

Catharina.
Maria, hør et Ord!
(Maria gaaer hen til Catharina. Jaquenette er imidlertid kommen ind og nærmer sig.)

Jaquenette.
Til den Frøken, der benævnes Maria, havde jeg et Papir, om hun vilde være saa artig, at tage derimod. (Hun rækker det frem.)

Maria (tager det.)
Det er til mig.

Jaquenette.

Og vilde I være saa naadig at give mig et Tegn paa, at det var kommet i rette Haand ...

Maria
(tager en Sløife af sit Bryst.)

Tag Denne.

(Hun læser med Iver.)

Jaquenette (tager Sløifen.)

Ja, saa takker jeg mangfoldig.

(Hun løber ud.)

Costard
(nærmer sig Catharina med et Brev.)

En Skrivelse med Segl og Udskrift til Frøken Catharina ... det maa vel være Jer.

(Han rækker Brevet til Catharina.)

Catharina (tager Brevet.)

Det er mit Navn.

Costard.

Men et Beviis derpaa,
At det er gaaet ret ...

Catharina

Den Handske kiendes
Af ham der sendte dig.

Costard
(modtager Handsken.)

Jeg takker skyldigst.

(Han iler ud.)

Prindsessen
(lægger sit Papir sammen.)

Veninder, vi vil tage Plads! ... Ei see!
Jeg troer at Læselysten her i Skoven
Er smitsom ... Hver af mine Damer staaer

Fordybet i Studering ... Skal det skiules?
Vist ikke! ... Nu tilbords!

(Hun sætter sig.)

Uforbeholdent
Da læses hoit, hvad der i Løn blev sendt.
Os binder intet Løfte; vi kan frit
Omtale Sligt ... og vær I sikker paa,
At jeg kan ogsaa give lidt til Bedste.
Det krydre skal vor Maaltid ... Catharina,
Vær du vor Hebe! .. Og Maria, som
Er yngst, begynde skal som Læserinde!

(Alle have imidlertid taget Plads. Catharina skienker i Bægerne, de spise og drikke, medens Maria læser.)

Maria (læser.)

„Dit Dies himmelske Veltalenhed
Har mægtet heelt mit Hierte at bevise,
At uden Synd man bryde kan en Ed,
Der nægter Aand og Mund dit Navn at prise.
Nu klart med eet det for min Tanke staaer:
Jeg har forsvoret hver en jordisk Qvinde —
Dig har jeg seet — jeg elsker en Gudinde —
Og kiek med dig jeg Guders Lykke naaer!"

Prindsessen.

Din Ridder skulde være Procurator ...
Han Argumenter har, der gielde kan.
Nu Catharina!

Catharina.

Siden I befaler:

(Hun læser.)

„Paa en Dag i feireſt Vaar —
Kiærlighedens Tid er Mai —
Vinden foer paa luftig Vei
Giennem yndig Rosengaard ...

Der en Blomst i Løvet sad,
Rødmende af Bly og Tugt —
Vinden kyssed paa sin Flugt
Rosens purpurrøde Blad.
Elskeren i Skyggen laa —
Han med dybe Suk det saae —
Og han raabte: Frække Vind!
Bort herfra paa Stand! Forsvind!
Ikke taaler jeg at du
Tør den Rose komme nær,
Som jeg svor med tvungen Hu,
Ei at røve Tornen der.
Løftet svart mig angrer nu ...
Rose i din Skiønheds Pragt,
Dølg dig bag din Tornevagt
For den hele Beilerhær,
Indtil jeg tør staae dig nær —
Ellers, med fortvivlet Haand,
Kiek jeg sprænger alle Baand."

Prindsessen.
Bevares! Denne Ridder sprænge vil
Sin Pagt og sine Løfter, hvis du ikke
Vil skienke ham din Tro — endskiøndt han tør
Ei skienke sin igien — thi anderledes
Formaaer jeg ikke at udtyde Verset.

Catharina (giemmer Verset.)
O, det er sikkert skrevet kun i Skiemt.

Prindsessen.
Har ikke Rosaline ogsaa Noget
At læse for os?

Rosaline.
Jo, hvis I befaler.
(Hun læser.)

„Hvor kan paa hele Jordens Kreds
Saa himmelsk reen en Skiønhed sees,
Som den, der lued for mit Blik,
Da Rosaline mod mig gik?
Det var en skyfri Morgenrøde,
Der straalende mig kom imøde!
Hvo har et Ørneblik, saa frækt,
At han tør skue frit og kiekt
Ind i den Solglands, hun udbreder?
Og fik jeg alle Tungers Sprog,
En værdig Røst mig mangled dog,
Til klart at tolke hendes Hæder…"

Forskaan mig for at læse meer, Prindsesse!
Det gaaer for vidt … jeg vil forsegle det,
Og sende det til Digteren tilbage.

Catharina (afsides til Maria.)
Hvor hun er grusom.

Prindsessen (til Rosaline.)
Og du handler ret.
(Hun aabner Etuiet og forevisser Indholdet.)
Her skal I see en Samling af Diamanter
Og sieldne Perler, Kongen sender mig
Til Mindegave om den Arvepart,
Jeg overbragte; og af den han byder
Mig denne Armring … dog, nu skal I høre,
At Kongen sparer heller ei paa Vers:

„Lad Mindet om den Rigdom, du mig bragte,
I disse Smykkers Glands for dig oprinde!
For mig dog overstraaler heelt dit Minde
Hver Ædelsteen i Skatten, du mig rakte!

Lad disse Perler, Duggens lig, der rinde
Naar Solen flyer bag Fieldets mørke Sider,
Dig tolke Taarens Løb, der stille glider,
Naar du, min Sol, skal fra min Nærhed svinde...

I hver en Taare præget er dit Billed —
Thi uafbrudt, belyst af Elskovs Lue,
Har Phantasiens Pensel frem det stillet —
Dog, før dit Savn min Glæde skal fordunkle —
Drag Ringen om din Arms den hvide Bue,
Da seer jeg Lykkens Maal i Haabet funkle!"

(Hun reiser sig; de Andre ligeledes.)

Altsaa, min gode Konge: I forlanger
Jeg smykke skal min Arm med denne Ring?
Nei, det kan ikke skee! .. de kiære Mænd
Indbilde sig, at dem er Alting tilladt:
At spille Philosopher, at udstede
De strengeste Forordninger og Forbud —
Og overtræde dem, naar de behage!
Det vil vi ikke taale!... De skal lære:
Hvor Elskovs Blus vil gaae med Viisdoms Maske,
Vil begge snart gaae op i Røg og Aske.

Rosaline.

Vil Daaren spille Viis, og Viismænd være Giekke —
En lige Løn de faae, som de er lige frække!

Catharina.

Men skal vi da slet ikke see dem mere?

Prindsessen.

Det Ønske, troer jeg, deles vist af Flere —
Ei sandt, Maria?

Maria.

Det mig synes kun,
Et Svar vi skylde dem...

Prindsessen
Kom! Vi vil sammen
Oplægge Raad imod dem.

Rosaline.
Allermeest
Det harmer mig, Biron tilvisse troer
Jeg er forelsket i ham.

Prindsessen.
Og var dette
Da reent umuligt?

Rosaline.
O, jeg veed det ikke —
Men ... men, at han tør tænke det!

Prindsessen.
Ja vist
Det maae vi hevne ... og at Kongen
Friskvæk tør digte Kiærligheds-Sonnetter,
Imens han er en stoisk Philosoph!
— De Herrer tør med deelte Hierter beile!
Den Folelse, som de har selv fordømt,
Den tør de lønligt tolke; og paa Skrømt
Tør under Viisdoms stolte Flag de seile,
Mens Amor staaer tilrors og fører dem
Med Pilens Fart mod Strømmen dristig frem —
Paa denne Viis de begge Maal vil feile —
Det skal ei gaae saa let, som de har drømt!
(Hun gaaer ud, fulgt af de Andre)

Ottende Scene.

Biron kommer fra Baggrunden, og seer efter dem; lidt efter Kongen og Mercade.

Biron (alene.)
Nu gik de bort.. og jeg tør ikke gaae efter

dem ... jeg faaer ikke at vide, hvordan hun har optaget mit Vers. Det var digtet lige ud af Hiertet, og desforuden i et godt og smukt Sprog — men hvad hielper mig den Bevidsthed, naar jeg aldeles ikke veed, hvad det indbringer mig. Ak, jeg er tilmode som en Værtshuusmadame, der ikke har nogen Arithmetik i sin Hierne — naar hun skal giøre Regningen op, saa løber Alting rundt for hende, og tilsidst løber hun selv rundt som en Top af bare Harme — men derved bliver hun ikke klogere .... og jeg ikke heller! ... De andre To have ganske sikkert ogsaa giort Afstikkere fra Lovens Bogstav — og have de havt bedre Lykke med sig end jeg — saa vil jeg hevne mig glubende! Hvem kommer der? ... Kongen! ... Skulde han selv? .... O, min gode Konge, er det saadan fat — saa skal du ikke døe i Synden!

(Han skiuler sig.)

(Kongen og Mercade komme ind.)

Kongen

Du lagde det paa Bordet, som jeg bød dig?

Mercade.

Ja, Herre Konge, og saa lukkede hun op, og saae paa det, og læste ...

Kongen.

Og læste?

Mercade.

Ja, skulde saadan en Dame ikke kunne læse?

Kongen

Jo vist ... men hvad saa videre?

Mercade.

Saa spiste hun, og drak til, og det lod, som det smagte hende godt.

Kongen.

Og Smykket — denne Armring — saae du den?

Mercade.

Var det en Armring?

Kongen.

Trak hun den ikke paa sin hvide Arm?

Mercade.

Ja, det er rimeligt nok, at hun har giort det; saa meget er vist, om Halsen tog hun den ikke. Futteralet, som den laae i, har hun flyet mig, at jeg skulde bringe jeres Naade det tilbage.

(Han rækker Kongen det omtalte Etui.)

Kongen

(tager det ivrigt og aabner det.)

Hvad siger du — tilbage?... Og Armringen —
Den er heri!... See her!

(Han holder den op.)

Den er forsmaaet!

Mercade.

Ja, paa min Tro! Ja, som det blev mig flyet,
Jeg bragte det — jeg saae slet ikke efter.

Kongen.

En Seddel er lagt ved.

Mercade.

Nu kommer det!

Kongen (læser)

„Hvis Haanden end er fri — om trende Aar —
Den Plads, I onsked den — maaskee den faaer."
— Maaskee? — Og kun maaskee?.. Og dog der er
Et Haab i dette Ord — men kun hvis Haanden
Endnu er fri?... er fri?... om trende Aar?

Og trende Aar er jo en Evighed!
Den Grumme! Følesløse!

Mercade.

Jeres Naade! Efter denne Proclamation eller Prostitution, eller hvad det hedder, saa havde I jo selv sat den Tid fast, at før om tre Aar maatte Ingen her have Noget med Qvindfolk at skiøtte —

Kongen (utaalmodig.)

Det er vel saa — men dette — dette var
I Statsanliggender.

Mercade.

Naa — saa det var det! Men saa tykkes mig, at jeres Naade skulde have giort Loven om igien forinden.

Kongejn.

Tilbagekalde Loven? Hæve dette Forbud, der nu maaskee et omtalt ved alle Europas Hoffer og Høiskoler? ... Nei, Mercade, det forstaaer du ikke.

Mercade.

Ja, jeg er kun en enfoldig Mand ... jeg tænkte som saa: Naar Den, der har givet en Lov, selv springer over den, saa vil alle Andre, baade Store og Smaafolk ogsaa giore Krumspring, og saa gaaer det, ligesom naar man tager Proppen af en Flaske Champagne — saa er Loven brudt for den, og den bruser ud over alle Bredder; og inden man faaer seet sig om, kan man sporge: Hvor blev dog Vinen af?

Kongen.

Der kommer Nogen ... følg mig tilside.

(De gaae bort mellem Træerne.)

Niende Scene.

De Forrige skiulte. Longaville og Dumain ile ind.

Dumain.

Ja, Longaville, hvad du har anet, vil
Jeg heelt dig aabenbare; denne Handske,
(han tager Catharinas Handske frem og viser ham.)
Der har omsluttet hendes fine Haand —
Den har hun sendt mig til et venligt Minde!

Longaville
(tager Marias Sløife frem.)

Mit Held er ikke ringere — see her!
Et sammenslynget Baand — et Billed paa
Det Baand, der knytter vore Hierter sammen!
O søde Tegn!
(Han kysser den.)

Dumain.

Og skal vor Lykke være
Forbi med denne Gunst?

Longaville.

Nei, nei, ved Himlen!
Ved Amors Himmel, nei! Et Troskabs Løfte,
Det maa hun skienke mig.

Dumain.

Et Troskabs Løfte?
Hvorlunde vil du hente det?... Vor Ed,
Vor Pagt forbyder os...

Longaville.

O, denne Pagt —
Jeg hader den!

Dumain.

Jeg giør det ikke mindre!

Longaville.
Hvad skal vi gribe til?

Dumain.
Ak, Tiden flyer —
Hun reiser bort — maaskee endnu i Dag!

Longaville
Følg med derhen — vi gaae i fælles Sag!
(De vil ile ud, men møde Kongen.)

Kongen
(træder frem og standser dem.)
Forvovne! Frække og meensvorne Mænd!
I Krattet der jeg stod og lyttet til
De Suk, I stødte ud, den Elskovs Rasen,
Der har forvildet eder, denne Daarskab,
Der ganske har Jer bragt fra Pligt og Samling.
Jeg kom itide, for at standse Jer,
Og bringe Jer tilbage fra den Vei,
I burde blues ved! Hvad vil
Biron vel sige, naar han hører dette?
Hvor han vil spotte Jer, og triumphere,
Og lee Jer ud!.. Flux kaster disse Gaver,
De Tryllemidler... disse Elskovstegn,
I praled med... flux kaster dem i Støvet!
Det er den første Bod — flux tag dem frem,
Det Baand, den Handske — grant jeg skued dem.

Longaville (forlegen.)
Det Baand?

Dumain.
Den Handske?

Kongen.
Ja, som jeg har sagt.

Longaville
(tager Sløifen frem.)

Min Konge ... nei!

(Han giemmer den igien.)

Dumain
(med Handsken i Haanden.)

Jeg ... kan det ei!

(Han giemmer den igien.)

Kongen.

I trodse Lovens Magt?

Biron
(iler frem med Latter.)

Fortræffeligt! Haha! Tilgiv mig, Sire!
Det er ... haha! .. Ja, .. det er ubetaleligt!
Hist oppe i det Træ jeg krøb paa Fire,
For ret at see og høre det — og Sligt
Er værd at lide for, og krybe høit
Til Veirs for! Der jeg hørte Straffens Bud,
Der brat skal drive Hykleriet ud —
Men dette Sidste, det blev mig for drøit!
Min Konge, ved den Magt, I gav til Den,
Der træffer Een i Brud af Pagtens Love —
Den Magt jeg nu mod Eder selv vil vove —
Kast eders Armring flux i Støvet hen!

Kongen.

Min Armring?

Biron.

Den, I har Prindsessen sendt;
Der nys er med Protest tilbagevendt ...
I har den hos Jer — fra de høie Toppe
Jeg saae det tydeligt — og jeg har leet,
Saa knap jeg kunde holde fast deroppe,

Armringen frem, min Konge, og det Svar,
Som hendes Hoihed selv Jer skrevet har!

Kongen.

Fra Træets Top du har os overseet?

Biron.

Undskyld mig, Herre, men I selv mig lærer
Det Ord — jeg oversaae Jer — alle Tre!
Jeg, som nu ene Viisdoms Stempel bærer —
Den sande Philosoph af Jer kan lee...
Hvad jeg har forudsagt — I seer, det kommer:
Og jeg maa nu staae frem som eders Dommer.

Mercade
(kommer ind med et Brev.)

Med Forlov! Der kom en lille Fyr løbende — en af Prindsessens Pager; han skulde overbringe dette Brev fra en Frøken Rosaline til Ridder Biron.

Kongen. Longaville. Dumain.
Til Ridder Biron?

Mercade (viser Brevet.)
Ja; Udskriften viser det Samme.

Biron.

Giv hid!

(Han aabner Brevet, kaster et Blik derpaa, og river Papiret i Stykker.)

Kongen.

Hold inde! Hvad er dette? Brevet frem?

Longaville
(der tilligemed Dumain samler Stykkerne.)

Det er hans egen Haand. (De læse.)

Mercade (afsides.)
Er det hos dem,
Man skal i Skole? Hm! Ja, saa vil jeg gaae hiem.
(Han gaaer ud.)

Dumain
(læser paa en Stump Papir.)

„En Skionhed."

Longaville (ligesaa.)

„Lued for mit Blik . . .
„Da Rosaline . . . straalende . . . mig kom imøde." . . .

Dumain (som før.)

„Det var en skyfri Morgenrøde" . . .

Longaville (som før.)

(Hvo har . . . hvo har . . . et Ørneblik?"
— O, nei! det kan vi gierne her undvære;
Vi see det klarligt med vort eget Syn:
Han har holdt Lovens Ord i Kraft og Ære!

Kongen.

Dit Overmod blev truffet af et Lyn. —
(han slaaer Biron paa Skulderen.)
Fat dig, min gode Ven; det maa du bære!

Biron (forvirret.)

Min Konge . . .

Kongen.

Skammen her er for os Alle —
Dog meest for Praleren. —

Longaville og Dumain.

Ja, det er vist!

Biron
(fattet og lystig.)

Og jeg vil sige baade først og sidst:
At denne Lov I maa tilbagekalde!
— Vi faste skal — og vore Maver ere
Dertil for unge — slig Afholdenhed
Kun føder Sygdom; den giør vranten, vred;
Og qvæler Skiemt og Spøg . . . Vi skal studere,

Indsamle Kundskab — nu, det la'er jeg gaae —
Men hvilket Maal kan for vor Granskon staae —
Hvad er vor Spore og vor Drivefieder,
Der giennem Bogers gustne Løv os leder?
Det er en Qvindes Bifald! — Ene der
Os Prisen vinker — kun i Skionheds Hiem,
I Qvinders Kreds er' de Academier,
Hvor man til boglig Kunst og Flid sig vier —
Prometheus Ild kun tændes an af dem!
— Og her det skal os negtes at beskue
En Qvindes Aasyn! Det skal savnes her,
At drikke Mod af hendes Øines Lue?
Hvor læres Skionhedssandsen uden der?
Og hvad er uden den al Jordens Viden?
— I har den haanet og forsvoret, siden
I negter os at see i Qvindens Blik!
Troer I, at Smag og Poesi man henter
I stive Bind og gamle Pergamenter?
Nei, kun af Qvindens Øine frem de gik!
Og see vi Kiærlighedens Ild derinde —
Hver Taage i vor Hierne brat maa svinde;
Hver Drom, hver Tanke klares i vor Hu,
Og farer op til Himlen i et Nu!
Alverdens Elementer give efter
For Aandens Herskerbud, og hver en Sands
Til Siælens Bistand nu har tifold Kræfter,
Og Synet skuer med fordobblet Glands!
Hvad der var haardt i Sindet mildnet bliver —
Det føler nu saa fiint, som Sneglens Horn . . .
Melodisk Velklang det vor Stemme giver;
Og Tungen ikke meer har Dolk og Torn —
Med Kiærlighedens Længselssuk en Digter
Blidt giennemlufter Tavlen og sin Pen —
Og nu hans Musa ingentid ham svigter,
Og Verset dandser let i Skriften hen —

O, Daaren kun mod Kiærlighed sig værger,
Og mener kiek at trodse Amors Piil. —
Elendig Den, der Qvindens Gunst forsværger,
Og seer ei Himlen selv i hendes Smiil!
— En Time her endnu, om I det byder,
Min Tunge løbe kan paa denne Viis,
For høit og klart at tolke Qvindens Priis —
Min Pegasus flyer over Steen og Stok —
Dog, hvis min Röst ei her til Dove lyder —
Hvad jeg har sagt — det haaber jeg er nok?

Kongen.

Min Ven, du seiret har! brudt er vor Pagt —
Nu mod et bedre Maal vi frem vil skride!
Hvert Lovbud hævet er og uden Magt —
For Kiærlighed at vinde vil vi stride!
Med ydmyg Bod vor Hylding være bragt!
Før os, Cupido, heldigt frem til Maalet!
Lær os med Spøg og Spil og Glædens Stemme,
At lære dem vor svundne Færd at glemme!
Før os mod Lykkens og mod Viisdoms Væld!

Biron.

I vore Hierter har han antændt Baalet,
Der lyser paa vor Vei!

Kongen.

Det lyse os til Held!

(Han iler ud.)

Alle (følge ham.)

Til Held! Til Held!

Fierde Act.

Skovegn med Prindsessens Telt o. s. v. ganske som i anden Act. Det er henimod Solnedgang.

Første Scene.

Prindsessen sidder ved den ene Side i Forgrunden med en Luth; lidt efter Rosaline.

Prindsessen
(præluderer paa Luthen, falder i Tanker, reiser sig derpaa hurtigt.)

Nei, føler man sit Hierte saa beklemt,
Giør Toner endnu meer vemodig stemt!
— Her mødtes vi — og skiltes ... dog han fulgte
Mit Spor paa Jagten, hvor han reed og gik —
Og naar jeg tænkte, Skovens Løv mig dulgte,
Jeg mødte i det Fierne dog hans Blik ...
O, bort med disse Tanker! .. Lig en Flok
Af uopdragne Børn, der ei blev tugtet nok,
Og voxed deres Moder altfor stærke —
Saalunde disse Tanker uafbrudt
Vil snakke med, og fordre hvert Minut,
At jeg til dem alene lægger Mærke —
Nu skal de tie! — Og han turde skrive,
Trods Pagtens Bud, saa ømme Elskovs-Ord?
Den gode Konge! — Med sig selv, jeg troer,
Han leger Skiul ... og, som det lader til —
Hvis et Par Dage her jeg vilde blive —

Ja, kun een Dag — fik Amor vundet Spil!
Mit Hierte siger: bliv! ... Det er paa hans Parti —
Men Pligten fordrer, Kongen giør sig fri ...
Bedst var det for hans Ære og hans Rygte,
Om jeg drog bort ... Saa faaer jeg vel at flygte!

(Hun falder i Tanker, Rosaline kommer fra Teltet.)

Rosaline (ved sig selv.)

Hans Dristighed er ellers uden Mage —
Derfor det undrer mig, at ikke med
Et Ord han sender Hilsen eller Klage ...
— Ah, eders Høihed!

Prindsessen.

Talte du til mig?

Rosaline.

Nei ... jo! ... Imorgen altsaa reise vi
Herfra?

Prindsessen.

Ja ... Ønsker du at blive længer?

Rosaline.

At blive længer? ... Nei ... jeg tænkte kun ...

Prindsessen.

Hvad tænkte du?

Rosaline.

Jeg meente ...

Prindsessen (nærmer sig.)

Nu, hvad meente
Min kiære Rosaline?

Rosaline.

Nu, jeg mener,
At eders Høihed selv maaskee dog ønsked
At vide først, hvorlunde Kongen af

Navarra og hans Hofmænd har optaget
Vor strenge Adfærd.

Prindsessen.
Naa, det mener du?
Ja muligt er det, at jeg ikke mindre
End du, er ogsaa noget videlysten,
Og gierne speided lidt i deres Hu —
Men, denne Kundskab bli'er os ikke tildeelt ...
De Herrer gaae nu i sig selv — de blive
For Skammens Skyld vel atter Philosopher —
Om det kan kaldes saa? ... Hvad ændse de,
Om de har voldet os lidt Uro i
Den venstre Side — det gaaer ikke dem an.
De tænke kun paa deres egen Tarv —
En Qvindes Hierte, det er ene skabt til
Smaa philosophiske Experimenter ...
Til Tidsfordriv, mens deres Lune staaer
Til Sligt ... Og vi maae taale det ... og mens
Dybt i vort Indre Kiærligheden spirer,
Men er endnu, lig Rosens Purpur skiult,
Af grønne Blades Slør — da flygter Solen
Og Rosens Rødt, der netop ud sig folder,
Er kun en Maske nu for falmet Haab —
Iiskolde Taager dræbe vil dens Skionhed
Og hulde Duft — da gielder det at holde
Sit Hoved oppe, og med freidigt Mod
Og Kraft at kæmpe sig igiennem Taagen,
Til Aanden atter skuer lyst og klart
I Livet ud — mens Ingen aner Kampen.
Det er vor Arvelod ... Nu Haand paa Værket!
Ved Daggry bort herfra! Bort, for at glemme
De Fiender af vor Fred, som intet Værn
Kan skierme for! Bort fra den Trolddoms Stemme,
Som Amors Lyra vækker nær og fiern!

Med Kraft og Mod vi slaae os giennem Leiren —
Og Ingen ane Faren eller Seiren!

(Hun tager Rosalines Haand og iler henimod Teltet, hvor Begge standse og vende deres Opmærksomhed mod Baggrunden.)

Anden Scene.

De Forrige. Boyet fra Baggrunden med Maria og Catharina.

Maria
(ivrig til Boyet.)

Hvad er der skeet?

Catharina.

Fortæl! Fortæl!

Boyet.

Jo vist!
Nei, kun til hendes Hoihed... Ak, Prindsesse?

Prindsessen (nærmer sig.)

Nu vel, Boyet?

Boyet.

Min naadigste Fyrstinde,
Bered Jer paa en lystig Aftenstund!
Den Daarskab, der gik klædt i Viisdoms Ham,
Har skiftet Hud og viist sit sande Væsen —
Den stolte Pagt har opløst sig med Skam,
Og Lovens Strenghed tog sig selv ved Næsen.
Hvert Forbud hævet er, fra først til sidst —
Og Alt er skeet ved Amors Kløgt og List!
Han har dem overvundet, og tilsammen
De komme hid med kuet Overmod,
For eders Fødder vil de giøre Bod —
Og, troe mig, det vil skee med Spøg og Gammen.

Prindsessen.
Forklar os ... siig, hvorfra veed I alt dette?

Rosaline.
O, tal dog!

Catharina
(affides til Maria.)
Naa begynder du at giette.

Boyet.
Jeg laae i Skyggen af et Ahorntræ,
Omgroet af Krat, og tænkte at jeg kunde
Som i min Ungdom i det Frie blunde —
Det var omsonst — men i det grønne Læ
Med eet jeg hører Stemmer, og jeg lytter...
Og Kongen og hans Riddere, de gribe
Hinanden brat i grovt Forræderi! —
Een efter Anden der var slemt i Knibe —
Men ingen Udflugt hielper eller nytter —
Dog fælles Brøde gior dem Alle fri!
Og jeg — jeg lo! Jeg nær var bleven qvalt
Af Latter ved alt det, som der blev talt.
Nu vil Enhver, nedbøiet og bodfærdig,
Sig giøre eders Gunst og Naade værdig.

Maria (udbryder.)
De komme hid?

(Hun taler sagte med Catharine.)

Boyet.
Tilvisse.

(Han taler sagte med Ovennævnte.)

Rosaline
(affides til Prindsessen.)
O, Prindsesse,
Hvordan vil dette gaae?

Prindsessen
(affides til Rosaline.)
Det lader til,
At Amor nu mod os vil Pilen hvæsse.

Rosaline.
Og Kampen bliver et forvovent Spil.

Prindsessen.
Det er jeg bange for... dog give efter
Man gior ei strax — man prøver sine Kræfter —
Vi først vil see, hvad Tiden bringe vil.

Boyet.
Begyndelsen vil skee med en Idyl,
Heelt rørende... Ah see!... der har vi dem...
(Han gaaer til Baggrunden, og vinker, at de kan komme.)

Tredie Scene.

De Forrige. Costard og Jaquenette i Pynt med Blomster i Brystet og hver med en Blomsterkost i Haanden, fulgte af Bønderpiger og Hyrder; Nogle synge, Andre spille paa Fløite. Alle hilse Prindsessen, og under det første Vers bære Adskillige af dem en Stol ind med høi Ryg, smykket med Blomster; fra den udspændes til hver Side en Blomsterguirlande over de Tabouretter, der sættes i Orden til Damerne. Alt paa den Side, hvor Teltet er.

Sang.

Mulm og Kulde
Havde sig spredt over Dalen ud —
Da kom du Hulde
Med Lykkens og Kiærlighedens Bud!

Jaquenette
(neier for Prindsessen.)

Vilde Jeres Naade ikke sidde lidt ned her paa denne Blomsterthrone?

(Prindsessen sætter sig; Damerne ved Siden af.)

Sang.

Blomsterthronen
Dufter for dig i den grønne Skov;
Hvor Glædestonen
Du vakte ved Kiærligheds Lov!

(Costard og Jaquenette række deres Blomster.)

Costard.

Naadigste Prindsesse! Min Fæstemø og jeg vilde gierne være saa artige at takke Jer for den Lykke, som vi alene kan takke Jer for.

Prindsessen.

Hvordan? I takke mig for eders Lykke?

Costard.

Ja, naadigste Prindsesse! Men det skulde siges ud paa Vers, som er noget fornemmere.

Prindsessen.

Nu vel da!

Costard
(begynder høitideligt at opramse, men stammer snart.)

„Det var som Skoven reent var flygtet væk... af ... Himlen...
„Og Fuglens Taarer hang... af Straaler dyppet..."
Dyppet?.. Hvordan er det nu?

Jaquenette.

Er du gal? Skoven kan jo hverken løbe ud

eller ind af Himmelen... Og Fuglen har vel hængt med Vingerne, ligesom du nu selv giør.

Costard.

Ja, saa vil jeg springe det over og begynde paa næste Vers:

„Da kom, Fyrstinde, du... med solbrændt Aasyn hid.“

Jaquenette.

„Solbrændt Aasyn?“ — Dum Snak!
„Da kom Fyrstinde, du ... og Glædens Sol... og Glædens Sol..

Costard (falder ind.)

Blev dyppet!

Jaquenette.

Jeg skal dyppe dig! Hold du heller din Mund.
(slaaer ham paa Øret.)

Prindsessen.

Spring Verset over — tal med eget Maal.

Costard.

Ja, hvis det bare vil gaae...

Jaquenette.

Jo, det gaaer nok... Jeres Naade maa vide, han er ikke saa dum, som han løber avet om; og der er ikke saa ganske lidt Vittighed i hans Hoved; men den ligger ligesom Krudtet i en Flindt, og vil ikke ud, før man banker den ud.

Costard.

O, du lille søde Skielm! det skal nok lade, som det er derfor du slaaer mig... Jeres Naade mærker nok, at Jaquenette og jeg, vi holde en Klat af hinanden — men saa blev alskens Kiæresteri ligesom Contrabande her i Skoven, og skulde confiskeres,

hvor den blev truffet paa.... og saa puttede de mig i Hullet...

Jaquenette.

Men saa kom den naadige Prindsesse her, og saa blev Alting giort om, og saa sagde Kongen, at vi skulde have hinanden, og saa skulde vi gaae hen og takke Jeres Naade, og saa skulde det siges ud paa Vers — og saa...

Prindsessen.

Ah, nu forstaaer jeg... og det glæder mig. —
Saa tag da ogsaa her min Brudegave,
Og hold en lille Fest paa min Bekostning.

(Hun giver dem en Pung.)

Costard.

Skyldigst Tak, naadigste Prindsesse.

Jaquenette.

Lad os nu synge det sidste Vers om igien.

Chor af Bønderne.

Blomsterthronen
Dufter for dig i den grønne Skov;
Hvor Glædestonen
Du vakte ved Kiærligheds Lov!

(Ved Sangens Slutning lyder der udenfor nogle dybe Toner af et Valdhorn.)

Costard og Jaquenette.

Uh! Nu skal vi løbe vor Vei!

(De ile ud med deres Følge.)

Fierde Scene.

Prindsessen og hendes tre Damer. Boyet gaaer fra Baggrunden henimod dem, fulgt af Mercade. Siden Kongen og de tre Herrer.

Mercade
(ærbødigt til Boyet.)

Det turde vel ikke være tilladeligt at giøre en Forespørgsel til Herr Greven i Prindsessens og Frøkenernes Overværelse.

(Boyet vender sig mod Prindsessen.)

Prindsessen.

Lad ham kun tale.

Boyet (til Mercade.)

Tal du kun, min Ven!

Mercade.

Jeg skulde bare fortælle, at i nogen Tid har fire Vildmænd drevet om her i Skoven ... og de ere nu blevne tæmmede, og vilde gierne præsentere sig for at bede om Gunst og Naade om Naaderne vilde være saa venskabelige at tage dem i Øiesyn?

Prindsessen.

Hvorledes? Fire Vildmænd?

Mercade.

Det er ogsaa sagt om dem, at de ere Russere; men saa maa det være fra Siberiens allerydersfte Grændser, oppe ved Nordpolen. De ere næsten mere lig Dyr end Mennesker. (fortrolig) Men I skal dog ikke blive saa grueligt bange for dem — man skal ikke altid skue Hund paa Haarene; i det vildeste Skind kan der boe det frommeste Sind.

Prindsessen.

Saa lad dem komme! Vi vil ikke frygte.

(Mercade gaaer ud i Baggrunden, hvorfra Kongen og de tre Herrer komme ind, iførte laadne Dyreskind.)

Rosaline
(til Prindsessen.)

De fire Vildmænd er naturligviis
Dem selv.

Maria
(glad til Catharina.)

Der er de, Catharina!

Catharina.

Himmel!

Kongen
(træder frem.)

Fortryllende Fyrstinde! Vredes ikke,
At vi, som ere Skovens Udyr lig,
Her vove for dit Aasyn frem at træde;
Fra den Tid af, dit Blik os tilsmiilt har,
Vor vilde Færd, vor Brøde blev os klar ...
Jeg staaer nu her med Skam, med Bod, med Anger...
Din Naade, det er Alt, hvad jeg forlanger —
Tilgiv en Daare, skiøndt hans Feil var svar!

Dumain.

Tilgiver os, I fagre, hulde Damer,
At daarligt vi forsvor de Skiønnes Gunst!
I selv har seet, at Løftet var omsonst...
Lad Jer Tilgivelse opvække Modet
Hos mig og de to andre stakkels Dyr,
Der hænge nu saa ynkeligt med Ho'det.

Longaville.

Ei i det meest forrykte Eventyr

Slig Galskab funden er, som her i Skoven:
At søge kiek de høie Musers Gunst,
At dyrke Lærdom, Videnskab og Kunst —
Og flye de Skionnes Nærhed! — Ja, som Loven
Var taabelig, saa daarligt blev den holdt!

Biron.

Og taabeligt er her langt meer end Dette...
Dengang det var i vores Indre koldt,
Vi gik i Silkeklæder, tynde, lette —
Dog nu, da vore Hierter staae i Brand —
Da skionne Dines Solglands mod os straaler, —
Og Skammen heder lig Arabiens Sand —
Vi gaae i Biørnepelse, Mand for Mand...
Med denne Bod sig ingen Skærsild maaler!
O, skienk os derfor snart, I hulde Skiønne,
Den Naade, som vi søge her med Suk!
Ja ... la'er I mig bodfærdig længer stønne —
I hører snart af mig det sidste Muk!

Rosaline.

Den Trudsel den var streng! Prindsesse, lad da Naade
Gaae her for Ret! ... Betænk om Biørnen hist
Ei nogensinde meer for os vil tude —
Da er tilvisse al vor Morskab ude!

Prindsessen
(reiser sig; Damerne ligesaa.)

Min Konge! Eders Bod er overflødig,
Og vor Tilgivelse har I slet ikke nødig;
Kast eders Nordpols-Dragter uden Frist!

Biron (kaster sin Pels.)

Tak, eders Høihed! ... Det var paa en Maade
Tilgivelsen vi bad om — ikke sandt?

Kongen
(der tilligemed de Andre kaster Skindpelsen.)

Ja, lad mig haabe, at vi Naade fandt

Ved den Erkiendelse, at hvad vi øved
En Daarskab var, der vilde grumt os røvet
Den bedste Lykke, Jorden skienke kan...
Tillad, Prindsesse, at jeg nu paa Stand
Jer fører til mit Slot — og, som jeg bør,
Opretter, hvad der burde skeet langt før,
Det Brud paa Giestfrihedens skiønne Love,
Som jeg forblindet nylig turde vove
At overtræde...

Prindsessen.

Nei, min Konge, nei!
Mens jeg er her, i denne Skov jeg bliver.

Kongen.

I bliver her?

Prindsessen.

Mit Ord jeg svigter ei!
Lad mig jer lære: Naar man Love giver,
Man fremfor Alle selv dem holde bør.

Kongen.

Den Lov, som Misforstaaelser har skabt,
Man ufortøvet maa tilbagekalde,
Som jeg har giort.

(Han taler sagte med Prindsessen.)

Biron.

Og, som jeg sagde før:
En Lov bør være, saa den passer Alle!
I veed, jeg gav mig strax saa godt som tabt —
Den Lov var mod Naturens og Fornuftens —
Vi er' dog Jordens Børn og ikke Luftens...

Rosaline.

Der skildred I jer selv tilvisse sandt!

Biron.

Jeg ønsker mig til Lykke, at jeg vandt

Den skionne Frøkens Bifald — dog jeg beder,
I nøiere derom forklarer Eder!

(Han taler sagte med Rosaline; de andre Herrer med de to andre Damer.)

Kongen.

Prindsesse, dette Skriftemaal, som her
Vi aflagt har, det er den Bod, den Straf,
Vi har os paalagt for vor Færd at sone —
Ydmygelsen vi fik var vel fortient.

Prindsessen.

Den, der har selv erkiendt sin Feil, sin Brøde —
Tilgivelsen og Naaden gaaer imøde.

Dumain (nærmer sig Kongen.)

I Taarnet har vi giemt en Deliqvent,
Der burde stilles frem og med os Andre
Her giøre Bod — tillad, vi hente ham.

Kongen.

Hvem har I giemt i Taarnet?

Dumain

Don Armado;
Og meget skyldig er han, det er vist.

Kongen.

Armado?

Longaville.

Ja, tillad vi hente ham!
Og hvis det ikke være kan til Morskab
For disse høie Damer, om han tages
I strengt Forhør — ja, saa forstaaer jeg ikke,
Hvad der kan more dem.

Kongen (til Prindsessen.)

Tillader I?

(Prindsessen giver Bifaldstegn; Kongen vinker til Dumain.)

Maria (til Catharina.)
O, hører Du — der kommer Een endnu?

Catharina.
Een Ridder til?

Biron.
Tag Hiertet nu i Vare!

Catharina.
Hvem er da han?

Biron.
Det vil jeg strax forklare.

(Biron taler sagte med Damerne og Boyet i Baggrunden. Efter Kongens Vink ile Dumain og Longaville bort. Kongen og Prindsessen blive alene i Forgrunden.)

Kongen.
O, kunde jeg med Spøg og muntre Toner
Udslette hvert et Indtryk af vor Færd:
Den stive og fremtvungne Kulde, hvormed
Vi har modtaget Eder...

Prindsessen.
Nu, den var ei
Saa ganske kold og tvungen — Mindet derom
I skal ei ønske just at slette ud
For os, man vel for Eder selv — det Minde,
Hvorlunde Pagt og Løfter har I brød —
Og svigted hvert et Bud, som Loven bød!

Kongen.
Vor Brøde var, at denne Pagt blev til —
Den var Vildfarelsen — kun den har giort
Os falske og troløse mod os selv.

Prindsessen.
At vende Loven efter eget Tykke,

Der, hvor den strider mod vor Hu, vor Lykke —
Hvad kan en saadan Færd forsvares ved?

Kongen.

Ved Kiærlighed! .. Og kun ved Kiærlighed!

(Prindsessen vender sig bort.)

— Min Bøn, mit Smykke, Alt I har forsmaaet —
Mit Brev ...

Prindsessen.

Jeg tog det Hele for en Skiemt.

Kongen.

Dog, hvis jeg ret har det „Maaskee" forstaaet,
I til mig skrev —

Prindsessen (forlegen.)

Ah, det jeg havde glemt. ...

Kongen.

Men evigt mindes jeg, at Himlen sendte
Et Lys i Taagen, hvor jeg famled om —
Det klare Lys i Eders Blik den tændte,
Og Klarhed nu med Eet i Siælen kom!
Lad ind i dette Blik mig atter stirre,
I disse Øines Dyb, min Lykkes Tempel,
Hvor Sandhed troner høit med Guddomsstempel —
O, takket vær! Nu Mulm og Skyer svandt,
Og ingen Taager meer mig kan forvirre!

Prindsessen.

Men ... dette Lys, I mener, at I fandt —
Naar jeg er borte, sig for Eder dølger....

Kongen.

I drager bort?

Prindsessen.

Det maa jeg.

Kongen.

Men jeg følger!

Prindsessen.

I fierneſt Afſtand kun — ifald det ſkeer ...
Saa langt vel neppe lyſer denne Kierte,
I talte om — I ſeer den ikke meer —
Hvad ſaa?

Kongen.

Dens Afglands lyſer i mit Hierte,
Og klart ved den jeg frem i Livet ſeer!

Prindsessen.

Ved Prøver kun vil Tvivlen blive dræbt,
Og Tillid kaldt tillive ... Proven, Sire,
I maa Jer underkaſte! ... Kiærligheden
Er uden den kun ligt et Stierneſkud,
Der i det næſte Vindpuſt ſlukkes ud.

Kongen.

Hvad vinder mig dog Tiltro? Nævn et Ord —
Nævn mig det Tegn fra Himmel eller Jord!
Hvor findes der en Ild, en Glod, en Straale,
Der med mit Hiertes Flamme kan ſig maale?
O tal!

Prindsessen.

Hvor fra en faſt og indre Kierne
Hiin Ild gaaer frem, den varigt kun beſtaaer,
Og lyſer lig en Firmamentets Stierne
Igiennem Livets Dage, Aar for Aar ...
Har eders Kiærlighed ſaa dyb en Grund —
Da, fremfor Alle, jeg dens Flamme hylder!
Ja — jeg vil tilſtaae — Tanken ſelv mig fylder
Med et, mig hidtil ukiendt, Glædes Væld!
I hver en Stund i Livet vil jeg priſe

Dens rene Glands som Jordens bedste Held,
Om den blev mig tildeel! ... dog, det maa Proven vise!

(Hun hilser flygtigt, og iler henimod Teltet. Kongen bliver et Dieblik staaende tankefuld, gaaer derpaa til Siden, sætter sig paa en Tabouret og grunder.)

Femte Scene.

Kongen. Rosaline møder Prindsessen udenfor Teltet, og taler sagte med hende. Maria og Catharina ile ind fra Baggrunden, fulgt af Boyet. Strax efter Biron, Longaville og Dumain, fulgt af Mercade med Don Armado, der føres ind af Bevæbnede. Efter dem Costard og Jaquenette.

Catharina.

Nu kommer han!

Maria (til Boyet.)

Hvor er Prindsessen? Lad
Os hente hende! ... Hun bør ogsaa være
Tilstede, for at høre paa den Morskab.

Boyet.

Hun staaer ved Teltet der, hos Rosaline —
(ved sig selv.)
Men hendes Hu — hvis jeg ta'er ikke Feil —
Er nu for Kiærligheden kun et Speil.

(Han gaaer tilside. Kongen reiser sig, gaaer hen og taler sagte med Biron, Dumain og Longaville. Maria og Catharina føre Prindsessen og Rosaline til deres Sæder.)

Catharina.

Dumain har bedet om, I her vil tage Plads.

Prindsessen.
Nu, som du ønsker det.

(Prindsessen sætter sig som før. Damerne ligesaa.)

Maria.
Her følger Spas paa Spas.

(Don Armado, Mercade, Costard og Jaquenette komme som ovennævnt.)

Mercade.
Denne Vei, Herr Don Armado! Ja, nu skulle alle Jeres Pedanterier og Lurendreierier for en Dag.

(Han gaaer til en Side.)

Armado.
Hvor er den Salvede? Jeg vil kun bønfalde ham om saamange Drag af hans kongelige Aande, som jeg behøver Tid til at fremføre nogle oplysende Ord og Sætninger.

Dumain.
Det skal forkyndes eder, Don Armado:
Vi Samfundsbrødre, Alle her tilsammen,
Vi have underkastet os, at skrifte
Med ærlig Hu hvert Brud paa vor Contract —
Bekiend som vi usminket eders Brøde!

Armado
Usminket? ... det vil sige ... uden Sminke! .... Jeg .... en lærd Mand ... en Philosophus — jeg skulde sminke min Kind — eller mit Sind? ... Jeg beder, anmoder og advarer eder, glem ikke den Høflighed og den Levemaade, der skyldes en Mand, der har siddet tilbords med Kongen selv! ... En Mand, som Kongen adskillige Gange allernaadigst har klappet paa Skulderen ... ja — hans høikongelige Fingre have egenhændigt af lutter Bevaagenhed trukket

mig i mine Mustacher! ... En Mand, saa vidt bereist tillands, som Columbo tilvands, ... og som har grebet i Flugten....

Longaville.

Nok derom! Siig os, naar I selv blev grebet!

Armado.

Grebet? .... Jeg? .... Jo ... ja .... det var i Dagens Posteriora eller om Eftermiddagen.

Longaville.

I hvilken Gierning blev I anholdt?

Armado.

Anholdt? .... Gierning? ... Ah, jeg vilde oplyse og forklare det qvindelige Individ paa Slottet alle vore vise Statuter, samt formane og advare hende ...

Dumain.

Alt Løgn og Sammenspind! Nu, Jaquenette,
Saa træd da frem!

Jaquenette (træder frem.)

Her er jeg!

Armado (uroligere.)

Hun er her!

Longaville.

Vi have dømt Jer til, Herr Don Armado,
At I gientager her fra først til sidst,
Alt hvad med denne Pige I har talt
Og foretaget Jer.

Armado.

Og foretaget?

Jeg har aldeles ikke foretaget mig noget... uden — Hm! ... I veed, det var mig overdraget at

være Sæderne Regulator her paa Slottet ... samt her i Skoven .... desaarsag ... og af ingen anden Aarsag .... vilde jeg prøve denne Qvindes Indgetogenhed i Ærbarhedens Jispalladser. Barn! sagde jeg, Middelhavets Bølger ere salte, men saltere de Strømme, som Cupidos Pile udpresse giennem Øiets Speilramme.

Mercade (træder frem.)

Jo vist! Nei, saadan har I slet ikke talt med hende. I har ædt for mange Duer, Señor! Det giver hedt Blod, og hedt Blod giver hede Tanker, og hede Tanker giver hede Gierninger, og hede Gierninger —

Armado (afbryder.)

Og hede Gierninger?

Mercade.

Ja det er forliebte Gierninger, min Fa'er! .. Ah! O! (han kysser paa Fingeren.) Hvordan var det, Barn? Ud med Sproget!

Dumain.

Ja kom med din Forklaring, Jaquenettte!

Jaquenette (undseelig.)

Han vilde først, sagde han ...

Costard (nærmer sig.)

Siig det kun lige ud!

Jaquenette.

Han vilde gaae paa Jagt efter min Haand, og saa vilde han kysse paa den ...

Armado.

Som ... som Haandhæver af Lovens Bud vilde jeg ...

Longaville.

Ja, det kan man tilvisse kalde, at være baade Haandhæver og Haandkysser!

Armado.

I misforstaaer mig ... jeg nedlod mig til ...

Jaquenette.

Ja, I nedlod Jer paa Knæ for mig.

Biron.

I har endogsaa nedladt Jer paa Knæ?
Lagt Jer i Støvet for et Fruentimmer!

Armado.

Nedladt mig? ... Nei ... jeg nedlod mig aldeles ikke ... jeg sank bare lidt i Knæ ... fordi ... fordi ... Ingen kan altid holde sig opret i denne Verden.

Longaville.

Det er vist! og saa?

Armado. (ynkelig.)

Og saa ...

Jaquenette.

Saa vilde I først være et Lam, og saa blev I til et Faar, og saa vilde I giøre Jer til en Løve — men saa kom Costard og Ridderen der og tog Løven i Manken ...

Costard
(afbryder med Latter.)

Og saa puttede vi ham i Hullet!

Armado
(seer sig om, med Skamfuldhed og Harme.)

Alt dette ... i Kongens Paahør ... og .... hvad seer jeg! den celebre, altissime Prindsesse! ... Velbaarne Riddere, vil I infamisere mig i disse høie Potentaters Nærværelse? (Til Kongen.) Sødeste Honningmonark! Tillad mig ...

Biron.

Ei Løven, Biørnen, intet modigt Rovdyr —
Nei, Ræven er du lig i al din Svig!
Men stakkels Dyr, tag nu dit Skind i Vare,
Thi fanget er du i din egen Snare!
Det hielper ei du logrer eller gioer —
En ærlig Hund du ligner ingenlunde,
Men gammel og forliebt, og Hykleren tilgrunde.
Du er og bli'er en Ræv indtil du doer!

Armado.

En Ræv?... Kongelige Hersker! Du vil taale, tillade disse høist udelicate Injurier?

Kongen.

Vort Samfund har jeg opløst, Don Armado...
Pagt, Lov og Løfter gielde her ei meer —
Kun ædel Ridderfærd paa dette Sted
Skal staae som Rettesnor for vore Fied.
(Han gaaer hen og taler sagte med Prindsessen.)

Armado (forvirret.)

Pagt, Lov og Løfter... gielde ikke meer? Ah!... Jeg forstaaer... jeg fatter — jeg gietter — og jeg seer... den franske Konges Datter — i allerhøieste Person! Tillad mig at fremføre den Felicitation, jeg ønsker her at giøre! (han bukker dybt for Kongen og Prindsessen) Min Krænkelse det dulmer, at Haabet svulmer... idet jeg seer, at Kiærligheds Fakler har giort Mirakler... og Qvinden hader man ikke meer. Menneskets Sind er som Vind og som Vove — Man skifter Sind og man skifter Love... Jeg observerer, at Kiærligheden dem nu dicterer — og gratulerer de høie Tvende, hvis Fremtids Lykke — som jeg tør haabe — vil uden Ende sig stadig smykke med Ømheds Kaabe!... Fra disse Steder jeg gaaer, jeg rømmer! Hvor Amor drømmer, Apollo qvæder — Mercurius er harsk af Røst... derfor hans Taler

man ikke ynder — desaarsag jeg mig anbefaler, og gaaer min Vei! (han bukker dybt og siger som halvt ved sig selv) Det er min Trøst, at Fleer end jeg er her en Synder!
(Han iler ud.)

Mercade, Costard og Jaquenette (i Baggrunden.)
Farvel! Don Armado, Farvel!

(Prindsessen har under Armados Replik reist sig; mod Slutningen vil hun gaae. Kongen holder hende tilbage, tager ærbødigt hendes Haand, og fører hende mod Forgrunden. De tre Damer, der ligeledes have reist sig, tale med Herrerne.)

Kongen.
O min Fyrstinde, nei, forlad os ikke —
Og tilgiv denne Spøg i eders Paahør!

Maria.
Den var fortræfielig!

Catharina.
O mageløs!

Prindsessen.
Ja, den har underholdt os paa det Bedste.

Kongen.
O, kunde denne Aftens Spøg forjage
Hvert Minde om vor svundne Færd, og drage
Et Slør for Dagens Daarskab!... For den gaaer til Ro —
Med den Tilgivelse, jeg veed I skienker,
Giv mig det Løfte, der mig evigt lænker!

Prindsessen.
I veed, jeg tør ei Eders Løfter troe...

Kongen.
I kan det! Aldrig svigter denne Eed,
Der fandt sin Rod i hellig Sympathie,
I Menneskets Natur — i Kiærlighed,
Min Bøn for Eders Fod jeg lægger ned...

(Han bøier et Knæ for Prindsessen, hun vil afværge

det med Haanden, han griber hendes Haand og reiser sig.)

Prindsessen.

Reis Eder, Sire!

(Hun vender sit Ansigt bort, som i Betænkning.)

Biron (til Rosaline.)

Er alt Haab forbi?
Skue i mit Hiertes Vindve, i mit Øie!
Hvad seer I?

Rosaline.

Letsind og Ustadighed!

(De fortsætte Samtalen sagte.)

Kongen

(endnu med Prindsessens Haand.)

Og intet Svar I vil mig unde?

Prindsessen

(trækker sin Haand tilbage og vender sig imod ham.)

Jo!
Ei trende Aar — kun eet jeg vil begiere,
At selv I prøver Eders Hiertes Tro —
Søg Viisdom midlertid — dog ei i Skovens Ro —
Men kiek i Livets Færd, og vind Jer Ære
I hver en Daad, som Kongers Id bør være!
Vær Videnskabens, Konstens, Skiønheds Ven!
Søg ædle Qvinders Kreds ... og, om det hænder,
At En iblandt dem eders Hierte tænder —
Da priis mit Raad, at ei I gav det hen
Til Hende, som endnu saa lidt I kiender.

Kongen.

Saa lidt? Jeg eders Roes har længe kiendt!
Ansigt til Ansigt har jeg nu Jer skuet —
Derved saa stærk en Kiærlighed er luet
Frem i mit Bryst, ved eders Øie tændt,
At jeg forsværge kan hver anden Qvinde —
Ja, selv for Muserne jeg gior mig fri ...

Prindsessen.
Nei, nei! For Himlens Skyld! Med disse Ni
Jeg ønsker netop, I vil jer forbinde!
De høie Muser selv jeg offrer til,
Og anseer mig som deres Tienerinde —
Elsk I dem trofast — det jer bane vil
En Vei til denne Haand . . .

Kongen (griber hendes Haand.)
Naar den som Lønnen staaer —
Saa varmt jeg dyrker dem, at snart jeg Maalet naaer!
(Han kysser hendes Haand.)

Prindsessen (trækker den tilbage.)
Dog Loven bød: Først om eet Prøvens Aar!

Rosaline (til Biron.)
Den samme Tid, Herr Ridder, vil jeg sætte!

Maria (med et Suk.)
Jeg med!

Catharina (ligesaa.)
Og jeg!

Prindsessen.
Saalunde er det Rette!
Til høie Musers Tempel dette Sted
Var viet ind — for dem vi Alle gløde —
Til dem betroer Enhver af os sin Ven —
Og efter Prøvens Aar vi her vil holde Møde,
Og vie Lunden ind til Kiærlighed!
Til da — Lev vel!

De tre Damer (til Herrerne.)
Lev vel!

Kongen og Ridderne (paa samme Tid.)
Lev vel! Vi sees igien!
(Giensidige Hilsener idet Teppet falder.)

Tidligere er udkommet følgende Bearbeidelser af Shakspeares Lystspil ved S. Beyer:

Viola .... 36 ß.

Livet i Skoven .... 36 ß.

Kongens Læge .... 40 ß.
